

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 2 oktober justerades.

§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för ny ledamot av riksdagen

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Gudrun Nordborg (V) har utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 4 november 2020.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 22 oktober 2020

Svante O. Johansson

ersättare för ordföranden

/Agota Földes

sekreterare

§ 3 Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade

att *Joar Forssell* (L) avsagt sig uppdragen som ledamot i skatteutskottet och som suppleant i näringsutskottet,

att *Pyry Niemi* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot i utrikesutskottet,

att *Arman Teimouri* (L) avsagt sig uppdragen som ledamot i näringsutskottet och som suppleant i arbetsmarknadsutskottet samt

att *Gulan Avci* (L) avsagt sig uppdragen som ledamot i arbetsmarknadsutskottet och som suppleant i skatteutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Liberalernas riksdagsgrupp anmält Gulan Avci som ledamot i skatteutskottet, Joar Forssell som ledamot i näringsutskottet och som suppleant i skatteutskottet samt Arman Teimouri som ledamot i arbetsmarknadsutskottet och som suppleant i näringsutskottet.

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamot i skatteutskottet

Gulan Avci (L)

ledamot i näringsutskottet

Joar Forssell (L)

ledamot i arbetsmarknadsutskottet

Arman Teimouri (L)

suppleant i skatteutskottet

Joar Forssell (L)

suppleant i näringsutskottet

Arman Teimouri (L)

§ 5 Meddelande om EU-politisk partiledardebatt

Förste vice talmannen meddelade att EU-politisk partiledardebatt skulle äga rum *onsdagen den 18 november kl. 9.00*.

§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2020/21:1 för torsdagen den 10 september i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från finansutskottet.

§ 7 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2020/21:64

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:64 Marockos brott mot mänskliga rättigheter i Västsahara

av Lotta Johnsson Fornarve (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 november 2020.

Skälet till dröjsmålet är resor.
Stockholm den 22 oktober 2020
Utrikesdepartementet
Ann Linde (S)
Enligt uppdrag
Lena Nordström
Tf. expeditionschef

Prot. 2020/21:27
23 oktober

§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Propositioner
2020/21:29 till skatteutskottet
2020/21:41 till civilutskottet

EU-dokument
COM(2020) 577 och COM(2020) 579 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 december*.

§ 9 Svar på interpellation 2020/21:49 om Bromma flygplats

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Lorena Delgado Varas har frågat mig dels om jag anser att det är affärsmässigt att driva en verksamhet som år efter år minskar sin andel i marknaden och som nu dessutom behöver stort statligt stöd för att överleva, dels hur detta beslut står sig i relation till bolagsordningen och om jag har för avsikt att vidta några förändringar vad gäller Swedavias verksamhet.

Den pågående pandemin har påverkat flygresandet dramatiskt, och flygtrafiken har minskat kraftigt såväl i Sverige som globalt. Redan innan såg vi ett minskat flygande i just Sverige. Vi befinner oss i ett läge där framtidsutsikterna är osäkra, och både minskat flygande och pandemin påverkar flygmarknaden på både kort och lång sikt. Under rådande marknadsförutsättningar har Swedavia utifrån bolagets uppdrag och affärsmässiga perspektiv gjort en konsekvensanalys av den fortsatta driften av Bromma flygplats. Swedavias bedömning är att det under rådande marknadsförutsättningar inte är affärsmässigt motiverat att driva Bromma flygplats vidare. Konsekvenserna av Swedavias bedömning analyseras för närvarande i Regeringskansliet.

Swedavia AB har i uppdrag att bedriva flygplatsverksamhet vid de tio flygplatser som ingår i det av regeringen beslutade nationella basutbudet av flygplatser. Bolaget har vidare i uppdrag att, inom ramen för affärsmässighet, aktivt medverka i utvecklingen av transportsektorn och bidra till att de av riksdagen beslutade transportpolitiska målen uppnås. Swedavia får inte utan regeringens godkännande lägga ned eller överlåta någon av de flygplatser som ingår i det av regeringen beslutade nationella basutbudet av flygplatser.

Vi som ägare har beslutat om ett marknadsmässigt avkastningsmål för bolaget som helhet, och det utgår ingen ersättning från staten för att bedriva flygplatsverksamhet. Bolagets verksamhet drivs på affärsmässiga grunder, och resultatet mellan olika flygplatser balanseras genom omfördelning av medel inom den egna verksamheten.

Med stöd av riksdagens bemyndigande har regeringen beslutat om att betala ut ett kapitaltillskott om 2,5 miljarder kronor till Swedavia. Genom kapitaltillskottet kan bolaget leva upp till sitt affärsmässiga uppdrag, genomföra nödvändiga investeringar och underhåll i ett statligt flygplatsnät som är fortsatt attraktivt samt ge den flexibilitet som krävs för att hantera den osäkra situationen på flygmarknaden efter coronapandemin. Regeringen bedömer att kapitaltillskottet kan förväntas generera en marknadsmässig avkastning och därmed vara förenligt med den marknadsekonomiska investeringsprincipen och inte utgöra statligt stöd enligt det EU-rättsliga regelverket.

Anf. 2 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Det jag kan utläsa av svaret jag har fått av näringsminister Baylan är att man inte avser att tidigare lägga nedläggningen av Bromma. Näringsministern får jättegärna rätta mig om jag har tolkat det fel. Detta är beskedet trots att det står i Swedavias egen rapport att en nedläggning nu är affärsmässigt motiverad, att konsekvenserna av en nedläggning är hanterbara och att det till och med medför fördelar för Swedavia att göra det.

Som jag lyfte i interpellationen minskade flygandelen från och till Bromma successivt redan före pandemin. Ja, flygbranschen befinner sig i kris, men detta skedde redan innan. Vi såg att folk började välja bort flygandet och att tågresandet ökade, så varför inte ge folket det de vill ha? Lägg resurser och tid på att utveckla tågresandet, och planera för en rejäl minskning av flyget! Swedavia redovisade själva att de inte tror att Bromma kommer att komma tillbaka till samma nivå som tidigare, så varför inte hantera våra skattepengar på ett ansvarsfullt sätt och satsa på framtiden? Gör de förändringar som faktiskt är lättare att genomföra nu!

På så sätt skulle Region Stockholm få möjlighet att bygga 30 000 nya bostäder, skapa fler jobb samt få mindre buller och mindre utsläpp. De flyg som fortfarande behövs får flyga till Arlanda. Det är liksom win-win i den här situationen. Då skulle vi också använda det otroligt komplicerade läge som har uppstått efter pandemin till någonting positivt, där vi faktiskt ser vilka behov vi har och arbetar utifrån dem.

Anf. 3 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Den situation vi befinner oss i har vi aldrig varit i. Vi har en situation där vi i Sverige i princip sedan i mars har befunnit oss i en global pandemi med allt vad det innebär inte bara när det gäller människoliv och mänskligt lidande utan också med en påverkan på vår ekonomi och på vårt samhälle som vi aldrig har sett under så här lång tid.

Om vi talar om flygverksamheten specifikt är det klart att vi tidigare har haft några korta perioder där det har varit kraftiga minskningar, men att under så lång tid som nu – och ingen av oss vet egentligen hur länge det kommer att pågå – se den här typen av störningar är något nytt. Jag tror

att septembersiffrorna för de stora nordiska flygbolagen låg på någonstans mellan –85 och –95 procent i verksamheten.

Det är att klart att också flyginfrastrukturen påverkas av detta, med allt vad det innebär. Flyginfrastrukturen såväl i Sverige som i många andra länder finansieras ju genom avgifter just via flyget och flygresenärerna.

Det är ett ganska allvarligt läge. Det är ett läge där man naturligtvis bör vara väldigt noga med att fundera över vad vi ska göra nu. Precis som jag redogjorde för går vi in med ett stöd, och vi gör det på marknadsmässiga grunder. Vi går in med 2,5 miljarder för att se till att denna verksamhet kan fortsätta att vara öppen och utvecklas framöver.

Vi har ett snabbt föränderligt läge, men i ett avseende verkar det finnas en konstant: De politiska partierna verkar ha ungefär samma uppfattningar om den här verksamheten nu som de hade tidigare. De som tidigare tyckte att man skulle stänga Bromma tycker att man nu har chansen; de som tidigare tyckte att man inte skulle göra det säger i stället: Ta det lugnt!

Jag är ansvarig minister för Swedavia. Nu har vi fått deras konsekvensanalys, som gjordes på vårt uppdrag. Vi bad dem att göra detta därför att man måste vända på varenda sten i det läge vi är i. Man måste också göra sina bästa bedömningar. Då ska man ha en ödmjukhet och säga att detta såklart är ganska osäkra bedömningar – ingen av oss vet hur länge denna pandemi pågår. Ingen av oss vet med säkerhet hur pandemin och den ganska snabba digitalisering som nu sker på grund av pandemin påverkar resandet långsiktigt.

Vi måste med våra bästa bedömningar försöka att göra det bästa av skattebetalarnas medel men också försäkra oss om att vi har en stabil tillgång till flyginfrastruktur i ett glest befolkat land som ligger i norra Europa och som har ambitioner att vara en global nation.

Fru talman! Vad jag säger är ganska tydligt. Vi har nu fått in rapporten. Jag tycker att Swedavia, utifrån de ganska osäkra förutsättningar som finns, har gjort ett så gott arbete som man kan tänka sig. Nu analyserar vi det och tar in det, men vi breddar också analysen. Det handlar inte bara om flyget, utan det handlar också om hur vi ska bygga vår flyginfrastruktur. Det finns även ett antal andra frågor som Lorena Delgado Varas tar upp. Därefter landar vi i en slutsats. När vi har landat i den slutsatsen kommer vi naturligtvis att återkomma till riksdagen.

Anf. 4 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Nedläggning av Bromma är ju ingenting nytt, så de planerna måste man ändå ha funderat över tidigare.

Jag tror att ekonomin kan räddas genom rätt investeringar. Detta kan också vara jobbskapande på ett annat sätt. Att upprätthålla Bromma ger inte det, som jag ser det.

Det är lite oroväckande att man inte använder sig av den möjlighet som finns nu, eftersom flyget från Bromma praktiskt taget inte existerar just nu, till att ta dessa steg. Jag tror inte att vi kommer att den möjligheten längre fram.

Jag läste igenom Swedavias årsredovisningar för de senaste åren och kunde konstatera att Bromma flygplats har blivit en mindre betydande del av Swedavias totala passagerarantal. Dessutom är det tydligt att den stora delen passagerare är affärsresande.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

Näringsminister Baylan nämnde en digitaliseringsstrategi. Man har ju satsat ganska mycket på den. Man satsar på digital kompetens och så vidare. Vi ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringen till vår fördel för konkurrenskraften och en miljömässigt hållbar utveckling. Med den ramen, och om vi tittar på hur pandemin har förändrat situationen för arbetsplatser runt om i landet, kan vi konstatera att regeringen satsar på att fler ska kunna använda sig av digitala möten för att det är effektivt och en bra miljömässig utveckling.

Samtidigt är det så att en stor del av de resande till Bromma är affärsresande. Den delen kommer att försvinna, för vem kommer efter den här perioden, när vi verkligen har implementerat digitala möten både i företag och i myndigheter, att ta flyget för att ha möten i Stockholm? Jag tror att denna grupp kommer att reduceras väsentligt.

Man jobbar för en digital utveckling men vill samtidigt inte släppa tanken på att folk ska ta flyget till möten. Det låter lite svajigt. Hur ska vi ha det egentligen? Vilken strategi ska vi ha? Hur ska vi få dessa olika tankegångar att gå ihop?

En annan fråga jag vill ta upp är demokrati och transparens. Vi uppskattar såklart att regeringen bad Swedavia att göra en analys, men att vi politiker bara får ta del av en sammanfattning tycker jag är olyckligt. Det kan såklart finnas information som behöver skyddas, men säkerligen kan vi få läsa lite mer än en sammanfattning.

Anf. 5 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det här året känns som ett av de längsta jag har varit med om – mars är egentligen bara sju månader bort, men det känns som en evighet sedan vi hade ett normalläge. Under sådana här dramatiska skeenden är det lätt att låta sig dras iväg och dra tvärsäkra slutsatser. Det vi känner till från tidigare väldigt dramatiska lägen där det dragits tvärsäkra slutsatser är att det har visat sig vara lite förhastat att dra dem.

I ett avseende är det ju helt uppenbart att flyget kommer att påverkas. Åt vilket håll? Ja, där finns det lite olika uppfattningar. Det är klart att den forcerade digitalisering vi ser nu kommer att ha en påverkan inte bara på flyget utan på hela vårt samhälle.

Innebär detta att allt behov av affärsflyg, eller flyg, kommer att upphöra? Nej. Jag tror att det är feltänkt att tro detta i det land som vi alla bor i. Jag har haft den stora förmånen att bo på lite olika ställen i vårt land, bland annat uppe i norra Sverige, som har mycket stora avstånd och är glest befolkat. För den delen av landet är det oerhört viktigt att ha tillgång till både flyginfrastruktur och flyg. Det handlar om livskvalitet och om friheten att kunna röra sig men också om ekonomiska perspektiv.

Vi är dock alla överens om att framtidens flyg inte kan se ut som dåtidens flyg. Flyget kan inte fortsätta att bedriva sin verksamhet som om man vore i en bubbla. Man måste naturligtvis också ställa om; man kan inte fortsätta att spy ut enorma mängder koldioxid i atmosfären. Jag känner mig ganska trygg med att såväl Swedavia som det bolag där vi är största ägare, SAS, är inne på den linjen. Det återstår ganska stora utmaningar, men att ställa om är den rätta vägen framåt.

Fru talman! Vi har beställt en analys. Denna analys behandlar vi just nu på Näringsdepartementet. Vi tar det gemensamt med de andra kollegorna, för det handlar inte bara om en ägarfråga utan också om vår infra-

struktur. Eftersom Bromma ingår i basutbudet, som är reglerat av regeringen, blir naturligtvis också Infrastrukturdepartementet involverat i detta.

Vi ska göra det så seriöst och så bra som möjligt. Vi ska ta in de olika samhällskonsekvenser som kan bli aktuella i detta sammanhang. När vi har gjort det så seriöst och så bra som det går med den information som finns och den osäkerhet som råder kommer vi att återkomma med ett besked.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 6 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Det handlar ju inte bara om hur flygbranschen vill att det ska utvecklas utan också om hur regeringen vill att det ska utvecklas. Det är klart att flygandet kommer att fortsätta, men inte i samma mängd.

Jag blir lite orolig över att man inte förstår den möjlighet som öppnas upp nu. Bara nu i dagarna kunde vi se en reklamkampanj från ett av de större flygbolagen där man startar flygandet till Sälen eller andra delar av fjällen och har turistpaket för detta. Det är en utveckling vi inte vill ha – vi vill inte att flygandet ska börja användas på detta sätt även inrikes.

Jag kan förstå att man behöver ta flyget när det är väldigt långt och det inte är ekonomiskt eller kanske inte heller finns förbindelser för att kunna ta sig till exempelvis Stockholm. Men vi vill inte se en flygbransch som satsar på något som ger fler miljömässigt problematiska konsekvenser för till exempel fjällen.

Ibland kan jag känna att man använder många termer och siffror på papperet för att peka på en grön omställning. Man vill ju minska transportsektorns utsläpp med 70 procent till 2030, men den analysen hör jag inte i svaret som jag nu fått av näringsministern.

Jag hoppas att regeringen ger Swedavia en tidsplan för nedläggning av Bromma snart och att vi får ta del av rapporten, i alla fall en större del av den.

Anf. 7 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Swedavia liksom jag själv har varit i riksdagen, inte minst i näringsutskottet, och redogjort för den konsekvensanalys som vi talar om. Med den osäkerhet som råder är det inte någon av oss som vet vad som händer om ett halvår eller om två år.

Jag tror att vi alla går omkring och hoppas att vi snart får bukt med pandemin och alla konsekvenser som den innebär för människoliv, för vår hälsa, för vår ekonomi och för de hundratusentals, globalt kanske miljoner, människor som blir av med sina jobb. Men vi är där vi är, och då får vi helt enkelt utifrån den information vi har göra de bästa bedömningarna. Och de bästa bedömningarna när det gäller Swedavia och Bromma flygplats gör man naturligtvis genom att titta igenom både själva flygplatsfrågan och flyginfrastrukturen men också hur en nedläggning påverkar samhället, vad som blir konsekvenserna av det ena eller det andra beslutet. En sådan analys ska vi göra på ett redigt och bra sätt och därefter återkomma med ett besked och ett beslut så att vi kan komma vidare i den här frågan.

Frågan om flyget och dess klimatpåverkan är mycket större än frågan om Bromma. Det tror jag att alla är medvetna om. Flyget måste ju ställa om. Det är mot den bakgrunden, fru talman, som vi föreslår att det införs en reduktionsplikt för flyget, det vill säga att flyget med hjälp av biobränslen undan för undan tvingas reducera sina utsläpp. Vi har visserligen en

ganska snabb utveckling när det gäller elektrifierade flyg. Det ligger fortfarande långt fram i tiden när det gäller passagerarflyg, men där är det också på gång.

Visst finns det stora utmaningar. Vi behöver flyget i dag och kommer att behöva flyget i morgon. Men det måste vara ett annat slags flyg, och det är det vi ska jobba för.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellationerna 2020/21:50 och 51 om regelförenkling för näringslivet

Anf. 8 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tobias Andersson har frågat mig vilka initiativ jag har tagit för att få de nya målen för förenklingspolitiken på plats, om jag ämnar ta initiativ för förändrade mål jämfört med dagens samt vilka regelförenklingspolitiska åtgärder jag och regeringen ämnar vidta.

Jag väljer att besvara dessa interpellationer i ett sammanhang, eftersom de hänger ihop.

Förenklingspolitiken utgör en viktig del av näringspolitiken. Den bidrar till att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Det är därför också viktigt att regeringens ställningstaganden rörande förenklingspolitikens mål och åtgärder är väl avvägda och utformade på bästa sätt.

Regeringens ställningstaganden ska alltid beredas innan de beslutas. Detta gäller också regeringens förnyade mål för förenklingspolitiken. Utgångspunkterna för beredningsarbetet framgår av budgetpropositionen för 2021. Regeringen avser att återkomma i närtid med beslut om nya mål för förenklingspolitiken som främjar svensk konkurrenskraft samt omställnings- och innovationsförmåga. Beredningen har påbörjats och pågår inom Regeringskansliet.

I beredningen av de nya målen övervägs vilka alternativa formuleringar av målen för förenklingspolitiken som är bäst. Beredningsprocessen kommer att avgöra hur de nya målsättningarna ska vara formulerade, varför det i dagsläget inte går att besvara Tobias Anderssons fråga om de nya målsättningarna kommer att vara förändrade jämfört med dagens.

Som näringsminister har jag vidtagit ett flertal åtgärder för att minska de kostnader och begränsningar som kan följa av regelgivning. Under hösten 2019 genomförde jag förenklingsresan, som Tobias Andersson nämner. Regeringen gav därefter Tillväxtverket i uppdrag att analysera, sammanställa och konkretisera de synpunkter som inkommit. Tillväxtverket inkom i juni med sin avrapportering av detta uppdrag. Regeringskansliet bearbetar nu de förslag som Tillväxtverket lämnat.

Regeringen har också gett Tillväxtverket i uppdrag att under fem år analysera den samlade regelgivningen inom livsmedelsområdet för att identifiera möjliga förenklingar samt att arbeta med regelförenklingar genom digitalisering, bland annat genom utveckling av Verksamt.se, inklusive Serverat. Regeringen har även tillsatt en utredning som ska lämna förslag om enklare regelverk för mikroföretagande och moderniseringar i bokföringslagen, till exempel att förenkla för företag att använda moln-

tjänster för bokföringen och att digitalisera hanteringen av kvitton och fakturor. Detta utgör konkreta förenklingar som kan göra det både billigare och enklare för företagen att bedriva sin verksamhet och bör vara möjliga att genomföra utan att myndigheternas tillsyn försvåras.

Moderna och effektiva tillståndsprocesser är också en viktig fråga för regeringen. Regeringen har därför nyligen tillsatt en utredning med uppdrag att se över det nuvarande systemet för prövning enligt miljöbalken. Utredningen ska lämna förslag på åtgärder för att uppnå en modernare och mer effektiv prövning med särskilt fokus på att underlätta för investeringar som bidrar till en grön omställning.

Jag bedömer att dessa olika initiativ sammantaget kommer att bidra till att minska krånglet och innebära konkreta förenklingar för många olika företag.

Anf. 9 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag tackar för svaret från statsrådet. Jag och Sverigedemokraterna ser naturligtvis positivt på de ansatser på området som statsrådet nämner.

Som näringsministern betonade debatterar vi nu två olika interpellationer samtidigt, då de berör samma tema. För att inte blanda ihop det alldeles för mycket för vare sig mig eller statsrådet ska jag försöka dela upp interpellationerna mellan mina inlägg. I detta inlägg ämnar jag därför beröra interpellation 51 om regelförenkling för näringslivet, och jag återkommer i kommande inlägg till interpellation 50 om nya mål för förenklingspolitiken.

Under hösten 2019 genomförde Ibrahim Baylan ett flertal studiebesök ute i landet hos bland annat näringsidkare. Regeringen själv kallade det för en småföretagarturné och en förenklingsresa för fler och växande företag. Det hela har dock kommit att beskyllas för att mestadels ha varit ett försök att få bra publicitet för ministern och regeringen utan att egentligen syfta till att minska den regelbörda som varit känd sedan länge. Detta förstärks av att det återfinns en rad regler som näringslivet länge kritiserat men som varken denna eller tidigare regeringar agerat mot.

Denna kritik torde rimligtvis inte vara okänd för regeringen, varför konkreta åtgärder kanske hade föredragits av näringslivet framför en förenklingsresa. Oaktat detta anser jag att förenklingsresan var ett bra initiativ men menar samtidigt att den nu måste följas upp med konkreta åtgärder utifrån de inspel som Tillväxtverket sammanställde och presenterade för regeringen i juni i år. På den punkten har det hittills varit tyst från regeringen, och när statsrådet nu fick möjligheten att upplysa mig och övriga intressenter löd svaret endast att Regeringskansliet bearbetar de förslag som Tillväxtverket lämnat. Det är naturligtvis bra, men det är flera av problemen som varit utpekade sedan tidigare. De har utgjort en onödig regelbörda och varit kända sedan länge, sannolikt även för näringsministern före regelförenklingsresan. Alldeles oavsett anser jag att näringsministern åtminstone kan nyansera sig något.

Hur långt har man kommit i arbetet? När kan riksdagen antas ta del av arbetet? Är regeringen intresserad av något av förslagen? Har man ratat något av förslagen? Jag vet inte, och det verkar inte heller näringsministern göra.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

Fru talman! Ni får ursäktas alla mina frågor, men jag är av uppfattningen att Sveriges näringsliv förtjänar regelförenkling, och det ligger både i mitt intresse och i mitt ämbete att försöka pusha regeringen framåt i dessa frågor.

Ett specifikt förslag som jag gärna hade velat höra näringsministerns åsikt om är Tillväxtverkets förslag till en förbättrad regelprocess som ska leda till mindre krångel. Sverigedemokraterna har länge problematiserat dagens regelprocess och menat att åtgärder behöver vidtas för att få på plats en strukturförändring på området. Vi kan nu notera att allt fler partier yppar denna typ av åsikter, varför man kan anta att trycket på regeringen kommer att öka.

Fru talman! Nu har jag kanske ställt fler frågor än vad Ibrahim Baylan hinner svara på i ett inlägg. Men interpellationsdebatten är ännu ung, så det ska nog lösa sig.

Anf. 10 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är inte bara interpellationen som är ung utan även Tobias Andersson. Därför får man kanske förlåta hans ganska sorgfria inställning till den situation vi är i.

Vi har, som man alltid har när man inleder en mandatperiod, ett program med en politik som vi vill genomföra. Det brukar framföras inte minst av statsministern via regeringsförklaringen och i olika dokument som regeringen föreslår riksdagen.

Men min erfarenhet av att ha suttit i tre olika regeringar och varit ledamot i riksdagen i snart 15 år är att det händer saker, ibland stora och ibland smärre. Men det påverkar, och man måste alltid vara beredd att vidta de åtgärder som krävs för att landet ska fungera.

Det som hände i mars i år har varken Tobias Andersson, jag eller någon annan varit med om. Den globala pandemin har haft stor inverkan på vårt samhälle och på vår jord, med människoliv som gått förlorade, smitta som har spridits och lett till lidande och enorma konsekvenser för vårt näringsliv.

När vi gick in i detta i mars tror jag att vi alla fruktade att det kunde bli mycket värre än vad vi sedermera har sett. Det talades om masskonkurser för näringslivet och om flera hundra tusen fler människor i arbetslöshet.

Jag ska ärligt säga att vi lade allt annat åt sidan på Näringsdepartementet för att ta oss an denna enorma utmaning. Vi jobbade dag och natt för att ta fram åtgärder för att mildra effekterna för det svenska näringslivet och för att rädda svenska jobb. Enligt Konjunkturinstitutet räddade vi på detta sätt flera hundra tusen svenska jobb.

Vi har lagt fram mer än ett dussin tilläggsbudgetar, och vi har lagt fram program som omfattar 600–700 miljarder av skattebetalarnas pengar i direkta stöd och i olika typer av garantier och krediter.

Vi kommer att fortsätta att ha fokus på detta. Varför? Jo, för att vi måste stå tillsammans i ett väldigt svårt läge.

Jag tror att man ska ha en viss ödmjukhet. De beskyllningar jag hör från Tobias Andersson har jag bara hört från Sverigedemokraterna, men även Sverigedemokraterna borde vid det här laget ha en viss ödmjukhet inför att vi är i en svår sits.

De program vi har för både näringslivsutveckling och förenkling kommer vi att fortsätta att jobba med, men alla måste inse att i år är bekämp-

andet av pandemins effekter nummer ett. Och det kommer att fortsätta vara så, för det är ännu inte över. Vi hade alla hoppats kunna säga att risken nu är borta och att vi inte kommer att behöva se masskonkurser och mer massarbetslöshet, men detta kan varken jag, Tobias Andersson eller någon annan lova.

Ja, vi kommer att fortsätta arbetet med att ta fram nya mål och vi kommer att fortsätta arbetet med förenklingsresan. Nummer ett kommer dock att vara att fortsätta stötta svenska företag och rädda svenska jobb i den pandemi som fortfarande pågår.

Anf. 11 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag betackar mig för ministerns åldersdiskriminering. Jag skulle personligen aldrig skylla ministerns bristande engagemang och saktfärdighet på hans ålder. Jag tror att det är andra faktorer som ligger bakom det. Jag betackar mig därför för den sortens retorik i riksdagens plenisal.

Jag hade gärna debatterat Tillväxtverkets olika förslag mer i detalj, inte minst de förslag till åtgärder som redan utgör en del av Sverigedemokraternas politik, exempelvis rörande hotelltillstånd och en förenklad regelprocess – eller för den delen våra övriga förslag på området gällande exempelvis ett implementeringsråd likt det danska och lagkrav på efterhandsbetalning av tillsynsavgifter.

Medveten om att tiden är begränsad ämnar jag dock, som utlovat, röra mig vidare till interpellation 50 om nya mål för förenklingspolitiken.

Jag nämnde i interpellationstexten hur jag, andra oppositionspolitiker, näringslivsorganisationer och ytterligare intressenter blev förvånade när regeringen presenterade sin budgetproposition – detta eftersom vi förväntade oss att se de nya målen för förenklingspolitiken i utgiftsområde 24 Näringsliv. Dessa återfanns dock inte. I stället förklarade regeringen att man avsåg att återkomma i närtid med beslut om nya mål för förenklingspolitiken och att de nuvarande målen kommer att vara styrande för regeringens arbete på området till dess att nya mål är på plats.

Min skriftliga fråga om när och på vilket sätt ministern ämnar återkomma till riksdagen svarade ministern endast med att betona att arbete pågår på Regeringskansliet. I svaret på min interpellation håller näringsministern fast vid att inte ge någon ytterligare information om arbetet på området.

Fru talman! Jag tvivlar inte på att arbete pågår men kan samtidigt inte undgå att reflektera över att det råder viss tidspress givet att de rådande målen löper ut vid årsskiftet, vilket ministern själv betonat. Tidspressen förvärras av att det inte återfinns något om nya mål för förenklingspolitiken i propositionslistan.

Varför regeringen har valt att avvika från praxis genom att inte presentera de nya målen i budgetpropositionen framstår också som oklart. Har man inte lyckats enas mellan januaripartierna? Varför dröjer det? Jag vet inte, fru talman, men jag hoppas att näringsministern kan ge ett något mer betryggande svar än hittills.

Anledningen till att jag frågar är att dagens mål lämnar en del i övrigt att önska, varför jag vill försäkra mig om att de nya blir bättre och på riktigt genererar regelförenkling som stärker näringslivet – detta för att sätta

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

stopp för dagens skenande kostnader för regelkrångel, byråkrati och administration.

På detta tema vill jag explicit peka ut behovet av att se regelverket som en viktig del av Sveriges konkurrenskraft. Därför är det naturligt att vi mäter oss mot jämförbara länder, till exempel genom att se hur kostnadsutvecklingen står sig mot snittet inom EU.

Kan näringsministern svara på om denna typ av benchmarking gentemot andra stater kommer att återfinnas i förslaget till förenklingspolitiska mål? Kan näringsministern tänka sig att verka för att permanenta förenklingsresan genom att årligen låta Tillväxtverket mäta hur företagen upplever att regelverket främjar eller hämmar tillväxt och inkludera det i de förenklingspolitiska målen?

Anf. 12 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag har den djupaste respekt för riksdagens granskningsmakt, och där är såväl skriftliga frågor som interpellationer ett viktigt verktyg.

Det finns en fara med att ha förskrivna frågor och anföranden, och det är att man fast man får svar på sin fråga fortsätter att fråga efter samma sak.

Men jag kan gärna svara igen. Varför? Jo, det pågår en pandemi, och det har fått gå före allt annat. Varför har vi inte följt praxis? Jo, från mars och framåt har det varit ett exceptionellt år. Det har aldrig hänt att en regering har lagt fram så många ändringsbudgetar i riksdagen, och varje ändringsbudget har givetvis krävt en ganska stor insats av Regeringskansliet.

Jag svarade redan i mitt första anförande att prio ett har varit att bekämpa pandemins effekter. Det har varit prio ett därför att vi har velat rädda svenska företag och svenska jobb, och det kommer vi att fortsätta att göra. Jag tror att alla som på något vis ser på verkligheten bortom den politiska retoriken och det politiska spelet nog tycker att det är rätt prioritering. Jag vet att näringslivet gör det, för jag för en tät dialog med näringslivet.

Fru talman! Ja, förenklingspolitiken är viktig. Det är mot den bakgrunden som jag tog initiativet förra året, och det är mot den bakgrunden som jag har bett ett antal av våra myndigheter att lägga fram konkreta förslag. Dessa kommer vi att kunna gå vidare med, och vi bereder dem just nu i Regeringskansliet. De berör inte bara Näringsdepartementet utan ett flertal departement, och så ska det vara.

När vi är klara med beredningen kommer vi att både lägga fram förslag om konkreta förändringar för näringslivet och återkomma till riksdagen, för vi kommer naturligtvis att behöva återkomma med nya mål. Varför har detta inte skett? Jo, därför att vi har bekämpat pandemin. Det har varit nummer ett, det har varit nummer två och det har varit nummer tre. Det kommer det att fortsätta vara, för vi har inte kommit ur pandemin, och dess stora effekter på det svenska näringslivet är tyvärr inte förbi.

Anf. 13 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Rent retoriskt tror jag att både jag och näringsministern ser behovet av att underlätta för näringslivet, inte minst med anledning av den pandemi som råder. Det är just därför jag ställer frågorna, och det är där jag bedömer att näringsministern inte ger tillfredsställande svar.

Man skyller på att man inte har kunnat följa praxis med nya förenklingspolitiska mål och att man har hamnat efter i regelförenklingsarbetet som en konsekvens av pandemin. Jag ser det som att vi på grund av pandemin måste skynda på och att vi på grund av pandemin måste göra allt som står i vår makt för att underlätta för det svenska näringslivet genom bland annat regelförenkling.

Det har efterfrågats strukturförändringar på regelprocessområdet från näringslivsorganisationer. Att detta skulle vara något som näringslivet tänker att vi kan ta efter pandemin är inte korrekt. Tvärtom är det nu vi har möjlighet att genomföra den typ av strukturförändringar på området som kan möjliggöra en snabbare återhämtning och återstart efter pandemins mest drastiska konsekvenser för näringslivet. Det är mot bakgrund av detta som jag bedömer att näringsministern borde yttra sig om de förslag som har kommit.

Vi har sett hur Tillväxtverket har presenterat en rad olika konkreta förslag som man relativt smidigt hade kunnat verka för att börja implementera omgående så att de är på plats när vi ska återhämta oss på riktigt.

Fru talman! Jag bedömer fortfarande att näringsministern undviker att svara på frågan när det gäller ett par förslag till omformuleringar eller nya förenklingspolitiska mål. Jag skulle gärna vilja höra näringsministerns syn på exempelvis benchmarking gentemot andra staters regelförenklingsarbete såväl som på att ge Tillväxtverket i uppdrag att regelbundet inkomma med synpunkter på regelförenklingsarbetet. Jag tror att det hade varit efterfrågade åtgärder, och jag är övertygad om att ministern har en åsikt i frågan.

Anf. 14 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tror att näringslivet och också riksdagen är betydligt mer angelägna om att se förslag snarare än att bara höra mina åsikter. Vi jobbar med förslagen, och när de är klara kommer vi att presentera dem såväl för näringslivet som för riksdagen. Detta bedömer jag kommer att ske i närtid.

Fru talman! Man kan naturligtvis alltid önska att man kunde hinna göra allt. Även om vi har stora resurser i Regeringskansliet är de begränsade, och när man väl sitter där med ansvaret får man prioritera. Och prioriteringen för regeringen har varit att rädda svenska företag och svenska jobb. Vi har gjort detta genom att presentera ett stort antal tilläggsbudgetar med stöd till det svenska näringslivet och svenska löntagare. Det kommer vi att fortsätta göra om det behövs.

Låt mig ta ett exempel på hur detta verkligen har ruckat på mycket. Vi har under den tid som jag har varit näringsminister jobbat intensivt med till exempel besöksnäringen för att ta fram en långsiktig besöksnäringstrategi på tio år och för att stärka en redan ganska stark trend för den svenska besöksnäringen, som håller på att utvecklas till en basnäring med stor sysselsättning i vårt land.

Strategin var klar i mars, och tanken var att vi skulle fatta beslut om den under andra veckan i mars. Detta har vi inte gjort av ett mycket enkelt skäl: En pandemi slog till som fullständigt ändrade förutsättningarna för såväl besöksnäringen som för vårt land och vår jord. Det innebär inte att vi har släppt tanken att vi ska ha en besöksnäringstrategi, men vi måste

arbeta med det som händer under pandemin därför att den påverkar oerhört mycket.

Jag skulle säga så här: Det är klart att vi är överens om att vi behöver göra förändringar och förbättringar, men det är också viktigt att ta in verkligheten. Och verkligheten just nu är att det är pandemin och bekämpandet av den som är nummer ett.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2020/21:36 om skatt på dieseldrivna fordon

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att minska fordonsskatten på dieseldrivna fordon med reningsklass Euro 6D Temp eller nyare.

Riksdagen har lagt fast att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045 och att växthusgasutsläppen från inrikes transporter, exklusive flyg, ska minska med 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Regeringen bedömer att nettonollmålet innebär att växthusgasutsläppen från flera sektorer, inklusive transportsektorn, i princip kommer att behöva vara noll senast 2045.

För att nå målet behöver omställningen till en fossiloberoende fordonsflotta påskyndas, och för detta är reduktionsplikten och koldioxidskatten centrala styrmedel. Bonus–malus-systemet är ett kompletterande styrmedel som syftar till att öka andelen miljöanpassade lätta fordon i nybilsförsäljningen. Nyproducerade fordon med inga eller låga koldioxidutsläpp belönas med bonus vid inköpstillfället medan nyproducerade fordon med höga koldioxidutsläpp får förhöjd fordonsskatt under de första tre åren i trafik.

Det finns ingen anledning att undanta vissa dieselfordon från skatt baserad på koldioxidutsläpp, utan de bör fortsatt ingå i bonus–malus-systemet.

Anf. 16 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Vi har ett arbete att utföra när det gäller att minska koldioxidutsläppen. Det finns olika sätt att angripa problemet. Vad det handlar om är egentligen att minimera utsläppen i förhållande till det arbete som ska utföras.

Det är ett par saker i svaret som jag gärna vill gå vidare med. Där anges att vi ska minska med 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Det är ju bra, men jag ställde också frågan hur det kommer sig att man inte nyttjar en teknik som bevisligen minskar utsläppen. Det är den kompressionsstända motorn jag pratar om. Med den nya reningstekniken finns inte problemen med kväveoxider, som dieseln hade som konsekvens tidigare.

Den kompressionstända motorn är det effektivaste sättet att förflytta ett fordon när det gäller förbränningsteknik. Den har en överlägsen verkningsgrad. Den enda motor som överträffar den kompressionstända motorn är den elektriska. Problemet är att lagra energin och ha den med sig,

om det är laddbara bilar vi pratar om, eller att kunna driva fordonet med el direkt från vägen på ett eller annat sätt. Om det sker induktivt eller via en kontaktledning spelar ingen roll. Men vi har ju inte den tekniken på plats.

Vi i Sverigedemokraterna har i vår motion lagt fram att vi vill utveckla eldriften för tunga fordon men också lätta fordon i form av att kunna driva fordonet direkt på vägen genom överföring med elenergi alternativt att ha laddning i själva fordonet. Men vi ser också andra lösningar för att driva fordon, såsom vätgas. Under resan fram till 2030 måste vi greppa efter alla halmstrån för att minska utsläppen. Där har vi en teknik i dag som bevisligen är effektiv.

Jag kommer från åkerinäringen, och jag är utbildad på YKB. Vad det handlar om är att få ett fordon att förflytta sig en given sträcka med en given last och förbruka så lite bränsle som möjligt.

Man jobbar mycket hårt inom åkerinäringen för att minimera konsekvenserna av utsläppen. Dieselmotorn är i dagsläget det enda alternativet för att nå målen. Men då gäller det att få den motorn att jobba så effektivt som möjligt. Man kan titta på de möjligheter som man får med denna typ av förbränningsteknik. Om man minskar förbrukningen med 10 procent innebär det en besparing på 3 500 liter per år på ett normalt ekipage. 3 500 liter mindre bränsle förbränns alltså. Varje liter som inte eldas innebär en fördel för klimatet.

För mig är det därför obegripligt att regeringen inte greppar efter alla varianter för att nå klimatmålen utan i stället påför en skatt på ett fordon som bevisligen har oerhört låga utsläpp av koldioxid men också av andra skadliga ämnen som påverkar människan.

Jag skulle vilja höra lite grann från statsrådet hur man resonerar när man släpper denna möjlighet ifrån sig.

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Styrningen när det gäller fordon sker via två vägar. Den ena är bränsleskatterna och den andra är fordonsskatten. Där har vi tydliga styrmedel både vad gäller bränslebeskattningen, reduktionsplikten, där vi nu höjer ambitionerna, och vad gäller fordonsskatten. I fordonsskatten har vi både den grundläggande fordonsskatten som baseras på hur mycket koldioxid en bil släpper ut och bonus–malus som betalas under de tre första åren. Utgångspunkten för bonus–malus är hur mycket koldioxid som en bil släpper ut. Det tycks som att bonus–malus har haft en stor styreffekt, eftersom vi ser att elen tycks ha slagit igenom när det gäller andelen nyinköpta bilar. Av de nya bilar som nu säljs är många elbilar. Det är bra. Eftersom de flesta av oss inte köper nya bilar utan begagnade bilar är det bra att det nu kommer att komma ut begagnade elbilar på marknaden.

Den andra delen handlar om själva bränslet och bränslebeskattningen. Där har vi koldioxidbeskattning på bränslet, och vi har fått ett nytt statsstödsgodkännande från EU så att vi nu kan ha skattereduktion på klimatsmarta bränslen, som biodrivmedel. Det är någonting som vi från den svenska regeringen har kämpat hårt för i Bryssel.

Därutöver har vi det nya beslutet i budgetpropositionen om den nya reduktionsplikten som gör att alla som tankar både bensin och diesel i större och större utsträckning kommer att ha biodrivmedel i tanken. Jag tycker att det är en fantastisk utveckling att även vi som har äldre bilar och tankar dem kommer att ha mer och mer klimatsmart bränsle i tanken utan

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

att vi behöver fatta några aktiva beslut. Det är det som kommer att rinna ut ur pumpen. Det gör också att vi blir mindre beroende av vad som händer med det globala priset på olja och kan använda oss mer av svenskproducerade biodrivmedel. Det är någonting som jag ser fram emot.

Anf. 18 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag får säga som jag brukar säga när jag håller mina kurser: Det bästa bränslet är det som aldrig brinner.

Sedan är det så att även elen har en påverkan. Om vi kan minska även förbrukningen av el för att förflytta fordon är det bra.

Om man tittar på hur det ser ut har vi alltså 4 887 904 personbilar i trafik i Sverige. De är alltså påställda, som det kallas. Sedan har vi ett antal fordon som är avställda men som brukas i alla fall. Men vi kan hålla oss till bilar som är påställda och aktiva i trafiken. 40 procent av dessa fordon är äldre än elva år. Det är 2 150 678 bilar.

2030-sekretariatet har en sida som heter Bilberget. Om man tittar på den sidan visar det sig att om vi bara kunde sänka medelåldern på den svenska bilparken från 18 år, som den är i dag, till 11 år skulle vi minska utsläppen med 400 000 ton koldioxid. Då talar vi inte om en övergång till något annat bränsle utan bara om en förnyelse av bilparken. Utsläppen skulle alltså minska med 400 000 ton per år. Det motsvarar vad inrikesflyget släppte ut 2017. Det är ansevärliga mängder.

Om vi i samband med att vi förnyar bilparken också nyttjar ny teknik i form av el, vätgas och så vidare blir effekten ännu större. Men det kommer att ta ganska många år innan elen så att säga är uttrullad och ger riktig effekt. Då måste man göra någonting annat under resans gång.

Antalet nyregistrerade laddbara personbilar från januari till september i år – det är pinfärska statistik – var 28 879. Det är en ökning med 76 procent om man jämför med samma period förra året. Det är en fantastisk ökning. Men i antal fordon är det inte särskilt mycket. Om vi förhåller oss till att denna ökning skulle vara densamma hela året skulle det ta 56 år att byta ut den äldre delen av bilparken. Om vi skulle fördubbla detta skulle det ta 28 år att byta ut bilparken. Den tiden har vi inte.

Nu kommer andelen nyregistrerade elbilar sannolikt att öka. Men vi talar ändå om ett antal år framåt i tiden, och vi kan faktiskt här och nu direkt få en effekt genom minskade utsläpp av koldioxid. Men då måste det också vara möjligt för människor att köpa de bilar som erbjuder denna möjlighet. I dagsläget är skatten alldeles på tok för hög. Det gör att människor drar sig för att byta bil. Vi får då inte den utbytestakt av den äldre bilparken som vi önskar. Därför får vi dras med gamla bilar med sämre utsläppsprestanda. Då når vi inte målen. Det blir kontraproduktivt med den höga skatten.

Här måste regeringen tänka om och se till att greppa varje halmstrå för att nå resultat. Det viktiga måste vara målet, så att vi kommer dit vi har bestämt oss för.

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vi vill naturligtvis nå målet, och regeringens bedömning är att vi på bästa sätt når målet genom att ha detta bonus–malus-system kombinerat med den vanliga fordonsskatten som också är koldioxidbase-

rad – det faktum att vi nu höjer reduktionsplikten och har en koldioxid-beskattnings på det bränsle som är fossilt.

Jag delar uppfattningen att det är en viktig del att vi förnyar bilparken. Därför är det också viktigt att de bilar som köps nu är miljövänliga. Det är ju bara tio år till 2030. Därför är det bonus–malus-system som vi har i dag viktigt. Man måste inte köpa en bil som har en malus. Syftet med allt detta är att de som köper nya bilar ska köpa bilar som innebär att de i stället får en bonus, nämligen miljövänliga bilar som gör att vi kan nå målet till 2030. Det tror jag att vi når på ett bättre sätt genom att få människor att köpa de bra bilarna än att sänka skatten på de bilar som inte är riktigt lika bra.

Anf. 20 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Synsättet hur vi ska nå målet skiljer oss åt lite grann. Jag tittade på Volvos hemsida i går. Där framgår att den billigaste V60-modellen som är laddhybrid kostar 499 000 kronor. Det är Volvos listpris på denna bil. För en vanlig familj är det väldigt mycket pengar, och de flesta avstår från att investera i en bil som är så dyr. Om jag vill ha en ren elbil från Volvo kostar det billigaste alternativet 699 000 kronor. Vilken barnfamilj har råd att köpa ett sådant fordon?

Detta innebär att utvecklingen för att förnya bilparken bromsas. Det gör i sin tur att vi inte når målen att sänka koldioxidutsläppen.

2030-sekretariatet har en sida där man kan laborera med olika åtgärder och se vad effekten blir. Bara med en sådan sak som att sänka medelåldern på bilparken från 18 till 11 år minskar man utsläppen med 400 000 ton. Det är en fantastisk utveckling, utan att man egentligen gör någonting annat än att förnya bilparken. Om vi sedan kan få in mer elbilar, vätgas eller någonting annat är det jättebra, men vi måste ta ut kompassriktningen och nå målet.

Regeringen gör inte det i dagsläget. Tittar man på registreringstalen kan man konstatera att de är alldeles på tok för låga. Även om det i procent räknat är höga registreringstal är antalet fordon på tok för lågt. Det går för långsamt.

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att det är få barnfamiljer som köper nya bilar. Det som är viktigt för de allra flesta av oss som köper begagnade bilar är naturligtvis att det finns miljövänliga bilar som kommer ut på begagnatmarknaden. Det är också ett av syftena med bonus–malus-systemet. De som väljer att köpa en bensinslukande, koldioxidutsläppande, ofta dyr bil får betala en stor malus. Om du däremot köper en miljövänlig bil får du i stället en bonus, ett särskilt stöd för att köpa den. Det finns också betydligt billigare bilar som kan få en bonus.

Däremot är det lite svårt att förstå hur Sverigedemokraterna egentligen får ihop sin politik om man menar att vi verkligen ska nå målen. I Sverigedemokraternas budgetmotion vill man i stället minska drivkrafterna för att köra mindre och ha mer biodrivmedel i tanken – dels genom att man vill backa in i framtiden med att det ska vara billigare att släppa ut koldioxid, dels genom att man säger nej till reduktionsplikten. Det sista är mycket svårt att förstå. Syftet med reduktionsplikten är ju att alla, även vi som kör gamla bilar, ska kunna köra på biodrivmedel, som ofta kan pro-

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

duceras i Sverige med tillvaratagande av de svenska naturtillgångarna från skogen. I stället vill man att vi ska fortsätta att vara beroende av olja som kommer från Mellanöstern. Det är svårt att förstå.

Här finns en fantastisk möjlighet för oss i Sverige att skapa jobb runt om i hela landet, samtidigt som vi tankar miljövänligt biodrivmedel. Det säger Sverigedemokraterna nej till.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2020/21:42 om unga personers möjlighet att köpa bostad

Anf. 22 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Roger Hedlund har frågat mig om jag tänker agera till förmån för den stora gruppen unga personer som står utanför bostadsmarknaden.

Jag vill börja med att säga att jag delar Roger Hedlunds oro för ungas situation på bostadsmarknaden. Frågor om ungas inträde på bostadsmarknaden är en prioriterad fråga för regeringen, och det gäller både det ägda och det hyrda beståndet.

Finansinspektionen har konstaterat att amorteringskraven bidragit till att nya bolånetagare nu amorterar mer, lånar mindre och köper billigare bostäder än om åtgärderna inte skulle ha genomförts. Det förstärkta amorteringskravet har även minskat antalet nya bolånetagare med stora lån i förhållande till sina inkomster och lett till färre sårbara hushåll. Vidare har den amorteringskultur som på senare år har etablerats, tillsammans med bolånetaket, bidragit till att stärka hushållens ekonomiska motståndskraft vid konjunkturedgångar.

Det finns ändå skäl att kartlägga kreditgivares villkor för förstagångsköpare i olika delar av landet samt i vilken utsträckning undantaget från amorteringskravet för köpare av nyproducerade bostäder används av kreditgivarna och orsakerna till det. En särskild utredare har fått i uppdrag att kartlägga detta inom ramen för utredningen En socialt hållbar bostadsförsörjning.

För många som ska etablera sig på bostadsmarknaden är det ofta aktuellt att hyra en bostad. I enlighet med januariavtalet har regeringen reformerat investeringsstödet för hyreslägenheter. Investeringsstödet har beviljats för ca 36 000 bostäder, varav närmare 6 000 är bostäder för studerande. De lägenheter som byggs med hjälp av investeringsstödet har generellt sett lägre hyra än nyproduktionshyror i övrigt. Var åttonde lägenhet som produceras med hjälp av investeringsstöd ska fördelas till antingen sociala kontrakt eller unga vuxna upp till och med 30 år.

Anf. 23 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret från statsrådet.

Vi diskuterar i dag ungas möjlighet att få tillgång till en bostad. Kollar vi på nuläget kan vi konstatera att Boverket har presenterat siffror på att det behöver byggas 640 000 nya bostäder under den närmaste tioårsperiod-

en. Det innebär minst 64 000 om året, även om man skulle önska mer de första åren för att få någon form av balans på bostadsmarknaden.

Samtidigt ser vi att prognosen för antalet påbörjade bostäder 2021 är 42 500. Man är alltså inte ens i närheten av att nå upp till de mål som behöver nås för att få en balans på bostadsmarknaden. För i år, 2020, är prognosen att vi kommer att hamna på ungefär 48 000 påbörjade bostäder. Man ligger alltså långt efter möjligheten att komma i kapp på bostadsmarknaden.

De påbörjade bostäderna minskar med 9 procent under 2020 och med ytterligare 11 procent 2021. Samtidigt har vi sett att Hyresgästföreningens undersökning för 2019 visar att 27 procent av unga mellan 20 och 27 år bor hemma. Det är en siffra som har ökat från 1997, då det var 15 procent som fortfarande bodde hemma hos sina föräldrar. Det är ett ofrivilligt boende, eftersom undersökningen samtidigt visar att 85 procent av de 238 000 unga hemmaboende vill flytta hemifrån.

Det finns alltså ett stort intresse, självklart, av att få en egen bostad. Dock ser vi knappast några större reformer från regeringen för att möjliggöra detta för de unga.

Det här kan få stora konsekvenser. Man kanske blir tvungen att tacka nej till det jobb man blir erbjuden på en bostadsort dit man inte har möjlighet att flytta, eller till studier.

I Bolunds svar som vi nu har fått är det investeringsstödet som ska vara någon form av räddning i den här situationen. Samtidigt vet vi att många av dessa bostäder förmodligen skulle byggas ändå. Det skulle alltså inte göra någon skillnad. Vi pratar om 6 000 bostäder per år de senaste sex åren på grund av investeringsstödet. Det är inget som kan rädda den situation vi ser på bostadsmarknaden, där antalet bostäder som påbörjas inte motsvarar behovet.

I svaret hänvisas också till en utredning som kommer först om ett år och som kanske kan ge svar på vissa frågor. Fram till dess är det dock ett år, och den utredningen har också fått i direktiv att inte komma med några kostnadsdrivande förslag. Då funderar man ju på hur mycket som egentligen kan bli konstruktivt i en sådan utredning.

Vi kan också konstatera att det andra amorteringskravet har slagit väldigt hårt mot de unga som kanske vill köpa sin bostad. Framför allt har det gjort att de här människorna får en väldigt svag ställning på bostadsmarknaden. Man pratar om att stärka den finansiella stabiliteten i samhället, men samtidigt måste man också titta på vad alternativet blir. I dag lägger regeringen flera miljarder på ett investeringsstöd som samtidigt blir en belastning för staten. Var är det då man egentligen lägger den finansiella stabiliteten?

Man har i alla fall inte möjliggjort för fler unga att få en egen bostad, och det är det jag efterfrågar i min interpellation. Vad är egentligen svaret? De här 6 000 bostäderna som skulle byggas ändå, enligt min mening, är inte svaret på hur fler unga ska få möjlighet till en bostad.

Anf. 24 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Roger Hedlund ägnar sig i sitt anförande väldigt mycket åt påståenden som verkar vara väldigt lite underbyggda. Det är mycket ”enligt min mening” och mycket troende och tyckande snarare än faktiskt underbyggande med siffror.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

Roger Hedlund missar också, eller vill kanske inte erkänna, att det under den regering som jag företräder har byggts väldigt mycket mer bostäder än under någon tidigare regering de senaste 30 åren. Det är för att vi har en aktiv bostadspolitik där vi gör stora ansträngningar för att få upp byggandet.

Det som Roger Hedlund säger om att de här bostäderna som nu byggs med investeringsstöd skulle byggas ändå är en ren lögn. Det finns många fakta som underbygger att det faktiskt är ett rent påhitt. Till exempel har Sveriges Kommuner och Regioner utvärderat saken och frågat dem som bygger de här bostäderna om detta. De säger tydligt att det inte hade byggts med de hyrorna som nu kommer ut, det hade inte byggts med den energi-effektivitet som nu krävs för att få ett investeringsstöd och det hade inte byggts i närheten av det antal bostäder som nu kommer ut på marknaden.

Det finns också andra sätt att verifiera detta. Tittar man till exempel på nybyggnationen kan man se att det som har tappats under de senaste åren, till exempel nu under coronapandemin, är bostadsrättsbyggandet och inte hyresrättsbyggandet. Där hålls byggandet uppe på en väldigt hög nivå. Det är för att det finns en aktiv bostadspolitik och ett investeringsstöd som gör att det nu kommer ut bostäder, lägenheter, som inte minst unga personer har råd att efterfråga.

Nu har vi dessutom gjort förändringar som gör att en åttondel av de här bostäderna kommer att vikas specifikt för sociala behov eller för just unga människor under 30 år. Det kommer alltså att vara tydligt att det är unga människor som får nytta av de här bostäderna.

Det är viktigt att vi gör många insatser. Bostadsmarknadens utmaningar löser man inte med ett enda alexanderhugg, utan man måste göra många saker. Utan en aktiv bostadspolitik skulle vi aldrig kunna matcha efterfrågan mot tillgången. Jag är stolt över att vi har byggt mycket mer än vad någon tidigare regering, socialdemokratisk eller borgerlig, har gjort under de senaste decennierna.

Investeringsstödet möjliggör nu att vi bygger och ökar byggtakten. Vi ska komma ihåg att en anledning till att det inte har byggts tillräckligt många bostäder med investeringsstöd är att en budget från Moderaterna, som Sverigedemokraterna ställde sig bakom, gick igenom. Där slaktade man helt enkelt investeringsstödet, vilket gjorde att det inte kunde betalas ut. Att stå och beklaga sig över att det inte har byggts tillräckligt många lägenheter samtidigt som man aktivt har röstat i riksdagen för att stoppa investeringsstödet blir lite märkligt, Roger Hedlund.

Vi har också gjort insatser för snabbare handläggning av ärenden och sett till så att vi bygger fler studentlägenheter, bland annat genom att ge Akademiska Hus i uppdrag att bygga. Vi förbättrar konkurrensen på byggmarknaden genom att ge aktiv information till utländska byggherrar som vill etablera sig på den svenska byggmarknaden. Vi har avskaffat räntebeläggningen för uppskovsbeloppet när man flyttar för att öka rörligheten på bostadsmarknaden. Vi har infört bolundaren, det vill säga ökat den byggyta man kan bygga utan att ha bygglov från 25 till 30 kvadratmeter. Det gör också att den typen av byggande nu kommer igång i en högre takt. Vi för också en aktiv dialog, inte minst genom byggsamtal med bostadsmarknadens aktörer, för att se till att vi tillsammans kan lösa upp de knutar som finns.

Roger Hedlund står här i riksdagens talarstol och hävdar att lösningen på bostadsmarknadens problem skulle vara att trappa ned den aktiva bostadspolitiken, alltså ta bort bostadspolitiska reformer, och det är en väldigt svår förklaring. Vi har provat hands-off-bostadspolitiken under många år, och det har lett till att vi har fått en total underinvestering i bostäder.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 25 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! När det gäller ett ökat bostadsbyggande kan jag ge dig att det statistiskt sett ser ut så, Per Bolund. Men vem betalar för den här ökningen? Och vem flyttar in i de här bostäderna? Vi har fått en bosättningslag som innebär att man garanterar nyanlända en bostad på bostadsmarknaden. Det är såklart kommunerna som är tvingade att ordna fram de bostäderna, och det är kommunerna som har tvingats bygga. Men vem är det som sedan betalar för det här? När man inte har jobb går man på försörjningsstöd i stället. Det här är såklart ett moment 22 med ökade kostnader i samhället.

Samtidigt är det också så att när vi har en bostadsbrist på bostadsmarknaden är man tvungen att gå in i den köpta marknaden fast man kanske inte alltid önskar det eller har de möjligheterna. Det är klart att det också påverkar bostadsbyggandet.

Det går såklart inte helt att bortse från att vi har haft en helt annan konjunktur sedan den regering som statsrådet ingår i tillträdde. Sådant påverkar såklart. Men det statsrådet samtidigt inte nämner är att kombinerat med den här satsningen med investeringsstöd – och jag och många andra menar att de här bostäderna ändå skulle byggas – vill man införa marknadshyror.

Man har bosättningslagen, som jag nämnde tidigare, och man vill ha en kraftigt ökad migration. Vi vet att Miljöpartiet driver på hårt i regeringen för att vi ska ha en fortsatt hög migration. När vi ser på siffrorna över vad som har byggts de senaste åren ser vi att vi inte får fler bostäder i takt med befolkningsökningen, utan det går snarare åt andra hållet. Den här aktiva bostadspolitiken som Per Bolund står och pratar om här i riksdagens kammare är inte så aktiv i praktiken. Det blir snarare ett underskott än ett överskott på bostäder.

Vi har haft en bostadsbrist under väldigt lång tid, och vi behöver få en balans på bostadsmarknaden. Då kan vi inte fortsätta med den här migrationspolitiken eller bostadspolitiken som regeringen för.

Vi menar att det är oerhört viktigt att man river upp det andra amorteringskravet för att unga ska få en möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Det är framför allt det kravet som gör att unga i dag inte har möjlighet att ta ett bostadslån och köpa en bostad.

Det har i stället lett till att man kanske tvingas ta ett blacolån som är mycket sämre än de lån som erbjöds innan det andra amorteringskravet infördes eller att man tvingas till andrahandsboenden, kanske till och med svartkontrakt, som är väldigt dyra. Det är knappast den väg som vi vill gå med bostadspolitiken. Det här skapar en ökad sårbarhet för dem som behöver en bostad i Sverige i dag.

För de unga som behöver gå in med kalkylräntor på ett överskott på 7 procent och sedan amorteringskrav på 3 procent som regeringen har tillfört är det såklart inte speciellt enkelt att få ihop boendekalkylen. Sverigedemokraterna menar att här behövs ett bostadslån för unga. Det behövs en

möjlighet att införa ett lån som skulle kunna vara uppbyggt på ungefär samma sätt som CSN-lånet är uppbyggt i dag. Det skulle ge en möjlighet för unga att faktiskt kunna köpa sin första bostad. Det är en investering som allra bäst görs i unga år för att bli en bra investering på lång sikt. Det är också en möjlighet att få en sådan hyra att man kan komma in på bostadsmarknaden och göra sitt första köp.

Fru talman! Min fråga till statsrådet är: När får vi ett bostadslån för unga?

Anf. 26 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag stod bara och väntade på att Roger Hedlund skulle komma tillbaka till sitt och Sverigedemokraternas favoritområde, alltså migration. I Sverigedemokraternas värld verkar det som att alla problem som existerar över huvud taget alltid har att göra med migrationsfrågan. Och nu kom det, såklart. På papperet handlar interpellationen om ungas situation, men det visar sig att det egentligen inte är de unga man bryr sig om utan att man som vanligt försöker begränsa migrationen. Det är det som alltid är syftet med allt Sverigedemokraterna gör i den här salen, verkar det som.

I övrigt varvar Roger Hedlund spekulationer som inte är särskilt underbyggda med rena felaktigheter. Att till exempel koppla amorteringskraven till blancolån finns det inget fog för. Om man vill gå på fakta i stället för på spekulationer kan man titta på Finansinspektionens årliga utvärdering av bolånemarknaden. Där ser man att andelen unga bland låntagarna faktiskt stigit. År 2012 låg andelen låntagare under 30 år som tog bolån på 10 procent, och nu ligger den på 20 procent.

Man kan konstatera att det inte i genomsnitt har blivit svårare för en ung person att köpa en bostad och ta ett lån. Däremot kan vi se att amorteringskraven har fått effekt: Man lånar lite mindre och köper lite billigare. Det är kanske det här som skiljer mig och Miljöpartiet från Roger Hedlund och Sverigedemokraterna. Vi nöjer oss inte bara med att en ung person ska kunna köpa en bostad, utan vi vill att man ska kunna köpa och också behålla sin bostad även när man hamnar i till exempel en ekonomisk kris eller när man i hushållet drabbas av sjukdom eller arbetslöshet.

Vi vet att de regler som vi har infört har gjort skillnad. Vi har fått en sund amorteringskultur i Sverige, till skillnad från hur det såg ut innan jag tillträdde och Sverige verkligen stack ut som ett land där man lånade men inte amorterade av på sina skulder.

Nu har vi infört amorteringskraven. Det har gjort att hushåll som har köpt bostäder har kunnat betala av på sina lån. Man har byggt upp en buffert i sin hushållsekonomi som många hushåll är oerhört glada över nu när vi har drabbats kollektivt av pandemin och de ekonomiska effekterna av den.

Det fungerar på flera sätt. Hushållen får marginaler när de har lägre lån att betala av på. Nu under coronakrisen har Finansinspektionen också gjort ett undantag för amorteringskrav för att man just i den här typen av extraordinära situationer har en flexibilitet för att kunna ge större utrymme för hushållen i ekonomiskt svåra tider.

Det är helt enkelt inte med sanningen överensstämmande att andelen unga låntagare har minskat. Den ligger på 20 procent, vilket den har gjort

ungefär sedan 2016. Det är alltså en ökning jämfört med hur det såg ut under den förra regeringen 2012.

Vi vet att ungas ställning på bostadsmarknaden är svår. Det har den varit länge. Många andra faktorer spelar också in, inte minst bostadspriserna. Vi vet att bostadspriserna har ändrats i en helt annan takt än innan jag tillträdde som finansmarknadsminister och innan Miljöpartiet tog över bostadsministerposten. Då var det närmast skenande bostadspriser i våra storstadsområden. De ökade med 10–15 procent per år. Är det något som stänger en ung person ute från att kunna köpa en bostad är det att bostadspriserna går upp med 15 procent medan lönen går upp med bara några procentenheter varje år. Glappet för att kunna köpa en bostad blir bara större och större.

Med Sverigedemokraternas låt-gå-politik skulle effekten bli precis den, det vill säga att det skulle byggas mindre, att vi skulle få skenande bostadspriser och att unga skulle få allt svårare att köpa en bostad.

Anf. 27 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Ja, Sverigedemokraterna pratar mycket om migrationspolitik. Veldig mycket av samhällskostnaderna hänförs också till migrationspolitiken. Samtidigt kan Bolund inte säga något annat än att Miljöpartiet också pratar mycket om migrationspolitik. Men de hävdar det motsatta: att migration skapar tillväxt och leder till en fin utveckling i samhället. Det är en syn på fin utveckling som jag inte riktigt kan hålla med bostadsministern om.

När det gäller de svar som statsrådet levererar i debatten hör jag mycket om den finansiella stabiliteten. Men jag hör inte särskilt mycket om vad man egentligen vill göra för att öka möjligheterna för unga att få en bostad.

I fråga om den finansiella stabiliteten kan jag påminna Bolund om att Sverigedemokraterna var först i kammaren med att driva frågan om ett amorteringskrav. Det har varit bra. Det är viktigt med finansiell stabilitet. Men med det andra amorteringskravet går det snarare åt andra hållet när det gäller möjligheten att få en bostad, att skapa förutsättningar för unga att komma in på bostadsmarknaden och att på lång sikt skapa finansiell stabilitet i den egna privatekonomin.

När vi talar om skenande bostadspriser och liknande menar jag att Sverigedemokraternas förslag att sakteliga fasa ut ränteavdraget, med 1 procent per år, skulle få en bättre effekt på bostadspriserna. Det andra amorteringskravet stänger snarare helt ute framför allt unga från bostadsmarknaden.

Vidare föreslår Sverigedemokraterna att man bör utreda och titta på en modell om ett avdragsgillt bosparande. Det skulle uppmuntra till att spara till sitt boende men också få in tanken på sparande. Kombinerat med ett fördelaktigt bostadslån för unga skulle det ge unga möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Jag känner dock att jag inte riktigt får svar från bostadsministern på det området.

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Jag vill påminna om att vi använder både för- och efternamn när vi tilltalar varandra i kammaren.)

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 28 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Det har varit en upplysande diskussion, som visade sig handla mindre om bostadspolitik och mer om invandring, som det ofta blir när man debatterar med Sverigedemokraterna.

Men det har också belysts att vi med Sverigedemokraternas politik skulle komma tillbaka till en osund amorteringskultur där vi återigen tar lån men inte ska vara lika idoga med att betala tillbaka dem. Vi skulle alltså gå tillbaka till en modell som byggde upp stora risker i svensk ekonomi, men inte bara i svensk ekonomi utan också för de enskilda hushållen.

Jag är gammal nog att komma ihåg 90-talskrisen när just den situationen uppstod. Människor hade tagit väldigt stora lån för att köpa bostäder. Samtidigt hamnade Sverige i en ekonomisk kris. Människor blev av med sina arbeten, kunde inte betala sina amorteringar och sina räntor och blev tvungna att sälja på en vikande bostadsmarknad där priserna sjönk. Man satt alltså kvar med lånen men inte med bostaden.

Det finns människor i Sverige som fortfarande lider på grund av den typen av politik. Det är en ansvarslös politik som jag aldrig skulle kunna stå och försvara i den här kammaren. Men det är tyvärr en sådan politik Sverigedemokraterna nu förespråkar.

Vi har däremot en aktiv bostadspolitik. Vi ser till att använda resurser för att få fram det som det finns allra störst behov av, det vill säga hyreslägenheter med en rimlig hyresnivå. Än så länge har vi byggt drygt 36 000 sådana. I budgeten har vi nu avsatt pengar för att kunna öka byggtakten. Det kommer ungefär 7 000 ytterligare bostäder per år.

Det är dock viktigt att påminna om att hyresmarknaden kompletterar det köpta beståndet på bostadsmarknaden. Man måste se det i sin helhet. Det klarar inte Sverigedemokraterna av.

Det är också tydligt att unga fortfarande kan ta lån. Man kan köpa en bostad i dagens Sverige. Enligt de undersökningar som finns skulle 95 procent av dem som köpte en bostad 2015 kunna köpa en bostad nu med de krav som regeringen ställer. Men vi ställer också krav som gör att det blir en buffert i hushållens och samhällets ekonomi.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2020/21:44 om Chiles politiska fångar

Anf. 29 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Lorena Delgado Varas har frågat mig om Sveriges regering kommer att ta upp frågan om politiska fångar med Chiles regering och kräva frigivning av dessa. Hon har även frågat om Sverige kommer att kräva att Chiles regering respekterar FN:s konvention om barnets rättigheter genom att släppa fängslade barn och ge dem upprättelse.

Vi har noterat och är oroade över uppgifter om godtyckliga frihetsberövanden i Chile, inklusive av minderåriga. Under det senaste året har Sverige flera gånger tagit upp frågor om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i bilaterala kontakter med Chiles regering. Vi har nyligen och specifikt tagit upp frågor om godtyckliga frihetsberövanden, inklusive av minderåriga. I EU:s MR-dialog med den chilenska regeringen tog Sveriges ambassadör i Chile specifikt upp situationen för frihetsberö-

vade. Vi har också flera gånger uttalat oss offentligt om situationen i landet för att understryka vikten av att de mänskliga rättigheterna respekteras fullt ut.

Sveriges regering förväntar sig att de mänskliga rättigheterna respekteras under alla omständigheter och avser att fortsätta vara en stark röst och aktör för barnets rättigheter. Denna position driver regeringen med största övertygelse i alla bilaterala kontakter med andra länder, inom EU, FN och andra multilaterala sammanhang.

Chile är en demokratisk rättsstat, och vi förväntar oss att regeringen värnar rättssäkerheten, inklusive rätten att få anklagelser om brott utredda och prövade i domstol inom rimlig tid. Vi förväntar oss att man säkerställer att frihetsberövande enbart sker på laglig grund, enligt den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som Chile har ratificerat. Vi förväntar oss även att Chiles regering säkerställer att inget barn olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet, enligt konventionen om barns rättigheter, som Chile också har ratificerat.

I slutet av året avser UD att publicera en rapport om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Chile. Där kommer rätten till frihet och personlig säkerhet samt barnets rättigheter också att tas upp.

Anf. 30 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Jag tackar utrikesministern för svaret. Jag blir dock djupt besviken över att ministern fortsätter att kalla Chile för en demokratisk rättsstat. Sanningen är att Chiles fängelser inrymmer mer än 2 500 politiska fångar som inte har fått eller kommer att få en rättvis dom. Vad sägs om tio år för att ha deltagit i protester? Brotten blir inte utredda, domarna är orimliga och bevisen är rättsosäkra. Samtidigt går de statliga förövarna fria.

I Chile har staten deltagit i att skapa tortyrcenter och att mörda, våldta och lemlästa demonstranter. Man har nu dessutom barn som politiska fångar. Hur kan en feministisk, demokratisk regering kalla en stat för demokratisk rättsstat när den agerar så här mot sitt folk?

Anf. 31 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Lorena Delgado Varas anser att Sverige inte gör tillräckligt eller är tillräckligt tydligt i sina kontakter med den chilenska regeringen. Jag vill hävda att detta inte stämmer.

Vi i Sverige har en tradition av en öppen och konstruktiv dialog med våra internationella partner. Regeringen tar regelbundet upp frågan om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i våra bilaterala kontakter med Chile. Vi är inte rädda att vara tydliga i frågor om grundläggande principer och värderingar.

Detta är ingenting som har förändrats under de senaste åren, tvärtom. Vi har, precis som Lorena Delgado Varas, noterat de oroande uppgifterna i rapporter från bland annat FN, Amnesty och Human Rights Watch. De kritiserar våldsanvändningen av chilensk polis under demonstrationerna i slutet av förra året. De framhåller att allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna har förekommit. Därför har vi flera gånger tagit upp frågan om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer med chilenska regeringsföreträdare, inklusive president Piñera, justitieministern och statssekreteraren för mänskliga rättigheter.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

Vi har som Lorena Delgado Varas också tagit del av uppgifterna om godtyckliga frihetsberövanden i Chile, bland annat av minderåriga. Av denna anledning har vi specifikt diskuterat även dessa frågor med chilenska regeringsföreträdare, senast den 8 oktober i år. Det var alltså för bara några veckor sedan. Då deltog Sveriges ambassadör i Chile i EU:s dialog om mänskliga rättigheter med Chiles regeringen. Frågan om godtyckliga frihetsberövanden av bland andra minderåriga togs då upp med Chiles statssekreterare för mänskliga rättigheter och justitiedepartementet.

Regeringen kommer att fortsätta vara en stark röst och aktör för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Det gäller i både bilaterala kontakter och internationella sammanhang. Vi vidhåller att Chile generellt sett är en väl fungerande demokrati där rättsstatens principer i stor utsträckning respekteras. Sedan demokratin återinfördes 1990 har det institutionella ramverket för mänskliga rättigheter successivt stärkts genom konstitutionsändringar och inrättande av statliga organ som implementerar regelverket. Chile är också allierad i försvaret när det gäller multilateralismen.

Sverige presenterar genom EU och tillsammans med latinamerikanska och karibiska länder en återkommande resolution i FN:s råd för mänskliga rättigheter om barnens rättigheter. Senast i september presenterades resolutionen på nytt och hade denna gång fokus på att man ska uppfylla barnens rättigheter genom en hälsosam miljö. Vi har också i olika multilaterala sammanhang tagit upp förbudet mot godtyckliga frihetsberövanden. Under det senaste mötet i FN:s råd för mänskliga rättigheter i september 2020 lyfte Sverige genom ett gemensamt nordisk-baltiskt anförande fram oron över den senaste tidens fall av godtyckliga frihetsberövanden i världen. Vi uppmanade alla stater att samarbeta med FN:s arbetsgrupp för godtyckliga frihetsberövanden.

Jag kan alltså inte hålla med Lorena Delgado Varas om att regeringen inte gör tillräckligt eller är tillräckligt tydlig i dessa frågor. Regeringen är en stark röst och aktör för att främja respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer. Detta är anledningen till att vi driver dessa frågor med största övertygelse i både bilaterala och multilaterala sammanhang.

Anf. 32 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Utrikesministern nämner de delvis öppna och slutna samtal som man har haft om mänskliga rättigheter i Chile. Men dessa samtal verkar inte bita på Chiles regering, eftersom ytterligare två demonstranter mördades bara i helgen under de protester som skedde med anledning av ettårsfirandet av den sociala revolten. Innan dess kastade polisen ned en 16-årig pojke från en bro när han försökte fly från dem. Under året har det fortsatt att ske mord.

Utrikesministern säger vidare att man förväntar sig att inget barn blir olagligt berövat sin frihet. Internationella organisationer för mänskliga rättigheter har konstaterat att systemet i Chile är allt annat än rättssäkert och att det är orimligt att beröva barn sin frihet på grund av att de har deltagit i de sociala protesterna.

Jag har tidigare tagit upp rapporten från MR-organisationen 18.10. Den påvisar situationen för de fängslade barnen. Jag hoppas att ministern har tagit del av den. Jag har även skickat den till ambassadören.

Också det nationella mänskliga rättighetsinstitutet, INDH, har rapporterat att bland de mer än 10 000 fångarna från hela perioden oktober till februari fanns 1 133 barn och ungdomar som hindrats från att släppas. I rapporten benämns vidare barnen från mapuchesamhällena som extra utsatta på grund av rasism och förföljelse. Som slutsats rekommenderas frigivning av alla barn som fängslats till följd av det sociala upproret.

Visst kan man vara tydlig mot en regering när man i slutna eller öppna rum samtalar om bilaterala arbeten och liknande, men man behöver också visa sitt stöd till det chilenska folket. Där har den svenska regeringen inte varit särskilt tydlig. Man har inte heller velat använda något av de verktyg som man kan använda för att sätta press på Chiles regering när det gäller de politiska fångarna. I dag finns barn som har suttit fängslade i ett år på grund av att de har deltagit i protester. Det handlar om barn och minderåriga som sitter fängslade i en stat som regeringen kallar demokratisk.

Jag vill passa på att fråga utrikesministern om något som jag har ställt en skriftlig fråga om. Tyvärr har jag ännu inte hunnit få svar på den. Det gäller valobservatörer till den folkomröstning som ska hållas på söndag.

Anf. 33 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Återigen: Det är inte sant att Sveriges regering inte kraftfullt tar upp dessa frågor direkt med presidenten, ministrar och statssekreterare öga mot öga i Chile och i samtal. Vi förväntar oss att de mänskliga rättigheterna respekteras under alla omständigheter. Det är en uppfattning som vi driver stenhårt.

Denna förväntan finns även under den pågående pandemin. Chile är ett land som har drabbats mycket hårt av covid-19. Vi har noterat och vi är oroad över uppgifterna om svåra förhållanden inom den chilenska kriminalvården, som ju Lorena Delgado Varas tar upp. Cirka 140 000 personer, varav 16 000 är kvinnor, finns i den chilenska kriminalvårdens system. Av dessa är omkring 30 procent fängslade eller häktade, ofta under svåra förhållanden med överbeläggningar och bristande tillgång till hälso- och sjukvård. Det förekommer även olika former av kränkande behandling.

Även om polisen har bytt ut kritiserad ammunition och fått viss MR-utbildning har många av de genomgripande polisreformerna uteblivit, och nya övergrepp fortsätter att äga rum.

Den incident som Lorena Delgado Varas tog upp, som handlade om att polisen knuffade ned en demonstrerande tonåring från en bro i centrala Santiago, har hos många naturligtvis rivit upp sår från Pinochetdiktaturens tid. Det kan naturligtvis öka spänningarna, vilket visade sig redan dagen därpå på Plaza Italia, det epicentrum som de flesta demonstrationer utgår från.

Förutom att Sverige framför sin tydliga hållning till den chilenska regeringen har ambassaden i Santiago träffat minderåriga som står åtalade för brott under de sociala protesterna och som väntar på rättegång. Ambassaden har träffat familjemedlemmar till anhållna, advokater och organisationer från det civila samhället. De följer noga utvecklingen vad gäller mänskliga rättigheter.

Med detta sagt anser vi fortfarande att Chile är en demokratisk rättsstat, där regeringen och de rättskipande organen är tydligt åtskilda. Men vi förväntar oss och kräver att regeringen gör sitt yttersta för att förbättra systemet inom kriminalvården. Det påtalar vi gång på gång på gång. Det betyd-

er att förhållandena på Chiles fängelser måste förbättras. De intagna måste få tillgång till sjukvård och skyddsutrustning, vilket är särskilt viktigt under den pågående pandemin.

Anf. 34 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! ”Öga mot öga” sätter inte tillräcklig press på Chiles regering. Det måste ske öppet. Man måste bland annat nyttja ekonomiska verktyg för att sätta ytterligare press på Chiles regering, och man måste helt enkelt öppet fördöma det som händer i Chile.

Jag kallar Chile för diktatur, och jag tror att det är viktigt att vi lägger på bordet vad det innebär att vara en demokrati. En demokrati svarar inte genom att mörda, tortera, lemlästa, våldta eller fängsla rättsosäkert. En demokrati stiftar inte diktatoriska lagar och militariserar inte landet. I dag finns det områden i Chile som är helt militariserade. Man blir stoppad från att resa fritt, kontrollerad eller helt enkelt övervakad när man åker inom området. Jag vet, för jag upplevde det själv när jag besökte landet i januari. Jag blev förföljd av polisen i de södra regionerna. Mina möten i centrala Chile blev inte stoppade men kontrollerade; folk fick berätta varför de var där och så vidare. Det pågår en oerhörd statlig kontroll över landet.

Jag hoppas att regeringen tydligt ställer sig på chilenska folkets sida. Hittills har man inte upplevt det. Ministern nämner de bilaterala samtalen, men utåt sett upplever man inte att Sveriges regering ger sitt stöd till chilenska folket. Generellt hoppas jag att regeringen ser över stödet till de länder i Latinamerika som har upplevt eller upplever olika statskupper, såsom Bolivia och Brasilien.

På söndag är det folkomröstning i Chile. Jag hoppas såklart att man når det som folkrörelserna vill ha, en ny konstitution, och att folk röstar ”apruebo” – bort från diktaturen i Chile!

Anf. 35 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag tror inte alls att det är så att det chilenska folket inte känner att Sverige har solidaritet med Chile. Det har vi haft i flera decennier, och det fortsätter vi att ha. Däremot konstaterar jag att det tyvärr är så att det chilenska folket inte har så stort förtroende för de politiska partierna i Chile. Oppositionen är splittrad. Man har ingen enig syn på vad man vill med konstitutionen. Militärer försvarar mycket högre opinions-siffror än vad de politiska partierna har. Det är sorgligt, och jag hoppas att den situationen ska bli bättre.

Vi har varit tydliga med hur vi ser på situationen i Chile, både i våra kontakter och genom offentliga uttalanden. Vi är en stark röst. Vi arbetar aktivt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Vi är övertygade om att Chile känner både vår solidaritet med Chiles folk och vår syn i de här frågorna, där vi kritiserar Chiles regering.

Vi förväntar oss naturligtvis att Chiles oberoende rättsväsen undersöker de anklagelser om kränkningar som framkommit. Det är en process som redan har inletts. Vår ambassad följer den noga och besöker föräldrar till dem som sitter i fängelse. Vi förväntar oss också att rättsväsendet undersöker huruvida de personer som har frihetsberövats i samband med demonstrationer och anhållits i enlighet med lagen får tillgång till sjukvård och adekvata förhållanden i fängelserna, särskilt när det gäller minderåriga. Vi välkomnar också överenskommelsen mellan regerings- och oppositions-

partierna om att hålla en folkomröstning om huruvida en ny konstitution ska tas fram och på vilket sätt.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

§ 14 Svar på interpellation 2020/21:68 om den turkiska regimens expansiva utrikespolitik

Anf. 36 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Amineh Kakabaveh har under rubriken ”Den turkiska regimens expansiva utrikespolitik” ställt flera frågor som jag inledningsvis kommer att redogöra för. Hon frågar om jag och regeringen avser att kräva att HDP:s företrädare i Turkiets nationella parlament och kommunala församlingar samt Selahattin Demirtaş och Figen Yüksekdağ omedelbart försätts på fri fot och får möjlighet att utföra sina politiska uppdrag, om jag och regeringen kommer att kräva frigivning av alla politiska fångar, såsom advokater, läkare, forskare, journalister och demokratikämpar, om jag och regeringen avser att fördöma Turkiet för dess i det närmaste slentrianmässiga bombningar av civila i irakiska Kurdistan och Syrien, där många har dödats och många kvinnor våldtagits för att de har kämpat mot Daish/Isis, om jag och regeringen avser att i EU ta upp ett fördömande av Turkiets ständiga bombningar i irakiska Kurdistan och Syrien samt om jag och regeringen avser att i EU och FN ta upp Erdoğan's folkrättsvidriga militarisering av Rojava och irakiska Kurdistan samt Turkiets aggressiva uppträdande i Azerbajdzjan, Libyen, Cypern och Grekland.

Regeringen ser med största allvar på utvecklingen i Turkiet. Det gäller inte minst den bristande respekten för mänskliga rättigheter, demokratin och rättsstatens principer. Det är inte acceptabelt att oppositionspolitiker frihetsberövas, avsätts och ersätts på godtyckliga grunder. Särskilt drabbat är det prokurdiska oppositionspartiet HDP. Fri opposition är en förutsättning för ett demokratiskt och pluralistiskt samhälle. Detta framför vi kontinuerligt till turkiska företrädare i Stockholm, i Ankara och på andra ställen där vi möts.

Jag besökte Ankara i förra veckan. Vid mitt möte med utrikesminister Cavoşoğlu tog jag upp vikten av respekt för grundläggande rättigheter samt oron för Turkiets agerande i sitt närområde. Jag nämnde särskilt den utsatta situationen för folkvalda representanter, särskilt kurdiska politiker, människorättsförsvarare, minoriteter och fackliga företrädare. Jag framförde att den svenska regeringen ser allvarligt på arresteringar som gjorts. Detta gjorde jag också offentligt i medier.

I Ankara träffade jag även partiledarna för HDP, Mithat Sancar och Pervin Buldan, samt CHP:s partiledare Kemal Kılıçdaroğlu. Vi diskuterade bland annat arresteringen av oppositionspolitiker. Jag framförde Sveriges stöd för att med fredliga och demokratiska medel påverka utvecklingen i Turkiet.

Jag träffade också civilsamhällesorganisationer för att tala om specifika utmaningar på områdena yttrandefrihet, rättsstatens principer, hbtqi-personers och kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter samt fackliga rättigheter.

Sverige agerar även lokalt för att uppmärksamma förändringsaktörers utsatta situation. De svenska utlandsmyndigheterna i Turkiet bevakar bland annat rättegångar, exempelvis mot fängslade oppositionella och folkvalda parlamentariker. Det gäller till exempel rättegångar som ägt rum mot de båda ledarna för HDP, Figen Yüksekdağ och Selahattin Demirtaş, samt Osman Kavala. Vi har i olika sammanhang krävt deras frigivning. Sverige har i EU-sammanhang särskilt lyft fram att flera borgmästare från partiet HDP frihetsberövats och ersatts under den senaste tiden. Vi lyfter också fram Turkiets kränkningar av de mänskliga rättigheterna inom ramen för internationella forum som EU och Europarådet.

Interpellanten nämner Turkiets agerande i Irak och Syrien. Det är mycket oroande att Turkiets relationer med kurdiska grupper fortsätter att försämrats, även ur ett regionalt perspektiv. Regeringen har tydligt fördömt Turkiets militära offensiv i kurdiskdominerade nordöstra Syrien under hösten 2019, som orsakade stort lidande i områden som nyligen befriats från Daish. Såväl Sverige som EU har fördömt den turkiska militära offensiven på syriskt territorium. Den är ett brott mot FN-stadgans våldsförbud och strider mot folkrätten. Den har spelat Daish i händerna, fått stora humanitära konsekvenser och stört och komplicerat den FN-ledda politiska processen. Den kurdiska gruppen och minoriteterna i området, såsom assyrier, syrianer och yazidier, måste skyddas. Vi kräver ett turkiskt tillbakadragande.

Turkiets militära aktivitet i norra Irak har allvarliga konsekvenser för civila i området liksom för regional säkerhet, däribland i Syrien, östra Medelhavet, Irak och Libyen. Vi lyfter också upp detta med turkiska företrädare.

Vad gäller Azerbajdzjan har Europeiska rådet nyligen tydligt uttalat sig mot extern inblandning i konflikten mellan Armenien och Azerbajdzjan och gett sitt fulla stöd till samordförandena av OSSE:s Minskgrupp. Sverige står bakom detta uttalande.

Anf. 37 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för ett ambitiöst och väldigt tydligt svar! Tack för att du också stod emot de påhopp som du fick i mötet med utrikesministern i Turkiet.

Det behövs verkligen mod och solidaritet med kvinnokampen vad gäller Turkiets aggression mot kurderna särskilt i Rojava och mot kurderna i Turkiet. Det är kvinnor som kämpar sida vid sida med sina bröder och pappor i kampen mot Daish och islamism och för demokrati och mänskliga rättigheter. Det är viktigt.

Det är också väldigt viktigt att markera mot Turkiets expansiva och aggressiva utrikespolitik mot många länder i regionen. Det vill också utvidga sin politik i andra länder. Det gäller till exempel nu konflikten i Azerbajdzjan och Armenien.

De regioner där Turkiet i dag verkar är redan konfliktfyllda. Det är redan tusentals människor som dagligen är på flykt både inom sina egna hemländer men också i andra länder. Därför menar jag att det är väldigt viktigt att Sverige som land men också inom EU markerar hårdare mot Erdoğan's aggressiva politik.

Han bryr sig inte så mycket om vad andra säger. Han begår brott i sitt eget land och mot sitt eget folk. Han har fängslat 5 000, de flesta opposi-

tionella politiker, folkvalda i HDP och deras ledare. Nu ska enligt Erdoğan immuniteten hävas för sju ledamöter, och Pervin Buldan är en av dem som står på hans lista.

Erdoğan's mål är att helt enkelt förbjuda och bannlysa HDP. Han vill ha majoritet i parlamentet för att ändra konstitutionen för att han ska få mer makt. Det enda som nu hindrar det är HDP. Det är oppositionellt och vill inte vara tillsammans med CHP. Erdoğan vill ha majoritet för att förändra Turkiet, och därför vill man att HDP inte ska finnas.

Historiskt i Turkiet var det ett parti där kurder och socialister var med. Först sätts de bakom bommar och galler, och sedan förbjuds partiet. De grips och torteras i fängelser och så vidare.

Jag hoppas verkligen att utrikesministern kommer att kräva frigivning av de politiker som i dag behövs i Turkiet. Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, alla ledamöterna, borgmästarna, kommunpolitikerna och fullmäktigeledamöterna behövs i ett demokratiserat Turkiet.

Förra hösten hade vi en debatt här i kammaren. Utrikesministern lovade att offentligt kräva frigivning av samtliga och särskilt av Selahattin Demirtaş och Figen Yüksekdağ.

Min fråga är: Kommer utrikesministern att fortsatt offentligt i dag i kammaren kräva att de och politikerna i HDP ska frigges?

Anf. 38 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag är helt överens med Amineh Kakabaveh om att utvecklingen i Turkiet fortsätter att vara djupt oroande. Jag framförde detta mycket tydligt och vikten av respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer när jag träffade utrikesminister Çavuşoğlu i veckan.

Oppositionspolitikerna, journalister, fackföreningsmedlemmar och civilsamhällesaktivister sitter alltjämt frihetsberövade på otillbörliga grunder. Så sent som i september gjordes ytterligare arresteringar av oppositionspolitikerna. Detta har regeringen tydligt och offentligt flera gånger kritiserat.

I våra samtal med företrädare för Turkiet betonar vi tydligt att en fri opposition, respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle.

Vår kritik gäller inte minst situationen för det prokurdiska oppositionspartiet HDP och dess förre partiledare Selahattin Demirtaş och Figen Yüksekdağ. Vi kräver deras frigivning – vilket jag nu återigen officiellt säger i denna kammaren – och har framfört det i olika sammanhang. Det är också en förutsättning för att kunna utveckla Turkiets relation med EU.

Jag nämnde den utsatta situationen för folkvalda representanter, och särskilt kurdiska politiker, människorättsförsvarare, minoriteter och fackliga företrädare. Jag framförde också att den svenska regeringen ser allvarigt på de frihetsberövanden som har gjorts.

Som jag nämnde träffade jag i Ankara också partiledarna för HDP, Mithat Sancar och Pervin Buldan och CHP:s partiledare Kemal Kılıçdaroğlu. Vi diskuterade bland annat oppositionspolitikernas mycket utsatta situation och de många frihetsberövanden som har skett. Jag framförde Sveriges stöd för att vi med fredliga och demokratiska medel ska kunna påverka utvecklingen i Turkiet.

Jag träffade också representanter för civilsamhällets organisationer på en rad områden. Det var facket, kvinnoorganisationer, organisationer för

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

hbtq-personer och advokatorganisationer. Deras berättelser är väldigt upp-
rörande att lyssna till.

Också genom vår ambassad och vårt generalkonsulat i Istanbul visar
vi solidaritet med och stöd för oppositionspolitikerna och MR-försvarena.
Det gör vi exempelvis genom att vi bevakar rättegångar. Vi har också med-
verkat för att andra länder ska uppmärksamma de fallen och närvara vid
rättegångar.

Vi har i olika sammanhang krävt deras frigivning. Jag har också i EU-
sammanhang uppmärksammat de förundersökningar som har inletts mot
politiker och personer som har kritiserat Turkiets militära offensiv i nord-
östra Syrien.

Anf. 39 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för redogörelsen!

Jag är väldigt glad över och vill berömma utrikesministern för det mod
hon har haft och det arbete hon gör för mänskliga rättigheter, kvinnors
rättigheter och kurdernas rättigheter i Turkiet, i Syrien och så vidare.

Vi vet att terrorstämplingen av PKK egentligen är grundorsaken till
den konflikt som Turkiet har startat mot kurderna i alla områden. Det finns
kurder i fyra länder. Man har i varje fall startat krig i tre av länderna mot
irakiska Kurdistan. Man bombar och har bombat sedan mitten av 80-talet
och 90-talet. Tusentals byar är förstörda, och människor är på flykt. Oskyl-
diga människor, civila och barn, dör.

I Syrien har man också begått krigsbrott. Amnesty International har till
exempel fördömt den utomrättsliga avrättningen av den kurdiska kvinnliga
politikern Hevrin Khalaf. Sådant har skett flera gånger i namn av att be-
kämpa terrorism.

Det finns en lista på terroristorganisationer i bland annat EU men också
hos Interpol. Jag vet att dessa frågor lyfts upp var sjätte månad i EU, och
länderna kan säga sitt.

I Sverige har vi lagar som säger att vi inte terrorstämplar frihetskämpar
och människor som kämpar för sina mänskliga rättigheter. Det är självklart
att de organisationer som begår brott måste fördömas; det måste jag säga.

Men om vi inte arbetar för att lyfta PKK från terrorlistan kommer kur-
derna ständigt att vara föremål för Turkiets krig, invasion och fängslanden
oavsett vilka partier som startas. Vi har sett genom historien de senaste
20 åren hur många gånger kurderna och HDP har bytt namn och stängts.
Nu håller man på att lyfta immunitet för till exempel ledaren och de andra
sju ledamöterna. Det är Pervin Buldan, som utrikesministern har träffat.
Den andre ledamoten är Garo Paylan, och den tredje är Meral Daniş
Betaş. Hüda Kaya är den fjärde, Hakkı Saruhan Oluç är den femte, Sezai
Temelli den sjätte och Serpil Kemalbay den sjunde ledamoten. Samtliga
är riksdagsledamöter som jag. Det är alltså som om någon skulle ta bort
min immunitet, och det här sker i Turkiet inför våra ögon.

Min fråga är: Kommer utrikesministern att kämpa för att denna terror-
stämpling tas bort och för att parterna ska sitta i fredssamtal? Samtalen
påbörjades redan före valet 2015, då kurderna fick majoritet – eller i alla
fall över 13 procent, vilket var tillräckligt för att komma in i det turkiska
parlamentet. Då valde Erdoğan helt enkelt att gripa och slakta dem som ett
parti. Kommer vi inte att kämpa för detta?

Det spelar ingen roll vilket parti man än startar; i Turkiet kommer man att vara föremål för fängslande, förbud och lyft immunitet. De kommer att bli kallade för terrorister. Det här vill jag verkligen få ett besked av utrikesministern om.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 40 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! I den här frågan har vi helt olika syn. Sverige och EU anser att PKK är en terroristorganisation. Den har varit terroristklassad sedan 2002 med sanktioner. Det finns inte en chans att Sverige skulle driva frågan att ta bort PKK från listan. Men vi ser allvarligt på Turkiets agerande i landets närområde. Turkiet rör sig allt längre bort från EU och de internationella åtagandena.

Jag skulle vilja säga någonting om Turkiets agerande i Irak och Syrien. Vi, både EU och Sverige, har fördömt Turkiets militära offensiv i det kurdiskdominerade nordöstra Syrien under hösten 2019. Den orsakade stort lidande. Den gav möjlighet för Daish att se att detta har spelat dem i händerna. De kurdiska grupperna och de minoriteter som finns i området, assyrier, syrianer och yazidier, måste skyddas.

Vi vill se ett turkiskt tillbakadragande, och det har jag också inskräpvt både i mitt möte med min turkiske motpart och offentligt på en presskonferens i Ankara. Den turkiska militära offensiven i norra Irak har fått allvarliga konsekvenser för civila i området och för den regionala säkerheten. Därför är det viktigt att Turkiet agerar i enlighet med folkrätten och i full respekt för Iraks suveränitet.

Europeiska rådet gjorde vid sitt möte den 1–2 oktober klart att om Turkiet agerar konstruktivt för att stoppa olaglig verksamhet i östra Medelhavet som påverkar Grekland och Cypern ska rådet anta en positiv politisk agenda i relationen mellan EU och Turkiet. EU har samtidigt beredskap att använda alla tillgängliga medel om Turkiet fortsätter att agera proaktivt och i strid med folkrätten.

Jag framförde detta till min turkiske kollega och sa att Sverige vill se en nedtrappning av det spända läget i östra Medelhavet. Vi delar den oro som EU:s höge representant har haft i frågan.

Det är motstridiga signaler som nu kommer från Turkiet, och det är givetvis inte bra. Vi vill se en utveckling i riktning mot dialog och avspänning. Vi måste ha en fredlig dialog i enlighet med internationell rätt. Men om EU:s dialog med Turkiet inte skulle ge resultat är vi beredda att överväga ytterligare åtgärder mot Turkiet.

Anf. 41 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack för svaret, utrikesministern! Det är bra att man för dialog, och det är klart att man vill lösa varje konflikt i den här världen med dialog. Man skulle vilja få slut på vartenda krig med pennor och tänkande. Men så är tyvärr inte fallet – inte för Erdoğan.

Erdoğan sitter där och bestämmer och ockuperar land efter land. Han vill vara den sultan som fanns i Ottomanska riket. Och ingen fördömer honom och ställer honom inför rätta. Han borde ställas inför rätta, för han begår krigsbrott och brott mot folkrätten.

Men en organisation som har begått brott är något oproportionerligt gentemot en stat som begår brott. Det är väldigt olyckligt att man inte strävar efter att de båda parter som faktiskt satt vid samma bord och försökte

förhandla får fortsätta med det. Men Erdoğan ogillade dem för att de, det vill säga kurder, genom demokrati ville komma in i parlamentet. Alla kurder är inte bara PKK, och vare sig vi vill eller ej representerar PKK vanliga människor.

Jag har kritiserat PKK för deras brott, men deras ledare sitter 20 år i fängelse. Och vad gör Turkiets president? Jo, han ockuperar och bombar och kallar alla för terrorister. Vad gör vi i Europa och Sverige? Vi ger mer ammunition till Erdoğan för att han ännu mer ska kunna rättfärdiga sina invasioner, sitt mördande och sin lynchning av kvinnor och politiker. De som bekämpat och besegrat Daish våldtas. Han bombar dem, för han säger att de är terrorister. Men han är tydligen inte själv terrorist när han med Natos bomber bombar, ockuperar, mördar och våldtar.

Det där är väldigt olyckligt. Konflikten kommer inte att lösas så länge man inte löser konflikten mellan PKK och Erdoğan.

Anf. 42 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Som jag sa tidigare har interpellanten och Sverige och regeringen inte samma syn på PKK. Vi anser att de ska vara kvar på sanktionslistan för begångna terrorbrott.

Men jag delar som sagt interpellanten Amineh Kakabavehs stora oro för den försämrade situationen i Turkiet, inte minst när det gäller massavskedanden, massarresteringar och kränkningar av mänskliga rättigheter. Yttrande- och mediefrihet, politisk opposition och en välfungerande rättsstat är förutsättningar för att man ska kunna ha ett inkluderande och demokratiskt samhälle. Detta har jag också framfört i Turkiet.

I Sveriges kontakter med Turkiet kommer regeringen att oförtröttligt fortsätta att kräva att mänskliga rättigheter respekteras. Det finns ingen militär lösning på konflikten i Syrien. Detta gäller oavsett om vi väljer att titta på Turkiets agerande i nordöstra Syrien eller på konflikten i sin helhet. Det enda sättet att få slut på våldet och skapa en hållbar fred i landet är genom en FN-ledd politisk process.

Sverige kommer att fortsätta att följa och agera på utvecklingen i nordöstra Syrien. Vi kommer också att fortsätta att bidra till att lindra det lidande och den nöd vi ser i Syrien och i drabbade grannländer. Vi gör detta genom vårt omfattande humanitära bistånd till den regionala Syrienkrisstrategin, som nu uppgår till 1,8 miljarder svenska kronor.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2020/21:38 Förlängning av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Skrivelse

2020/21:31 Riksrevisionens rapport om vägen till arbete efter nekad sjukpenning

§ 16 Anmälan om interpellationer

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 oktober

Svar på
interpellationer

2020/21:75 Brott inom yrkestrafiken

av *Thomas Morell* (SD)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2020/21:76 Ett svenskt klimatåtagande till UNFCCC

av *Jens Holm* (V)

till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2020/21:77 Skattepolitik för ökad tillväxt

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2020/21:78 Åtgärder på skatteområdet

av *Boriana Åberg* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2020/21:79 Utökade taxikontroller

av *Thomas Morell* (SD)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 oktober

2020/21:260 Den ökade smittspridningen i Uppsala län

av *Michael Rubbestad* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2020/21:261 Beskattning av ideella föreningar

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2020/21:262 Skillnader mellan universitet i basanslag till forskning

av *Jörgen Berglund* (M)

till statsrådet *Matilda Ernkrans* (S)

2020/21:263 Arlandarådets slutrapport

av *Åsa Coenraads* (M)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2020/21:264 Flygplatsutredningen

av *Åsa Coenraads* (M)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2020/21:265 Problem med energieffekt för industrin

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2020/21:266 Skogen som resurs för att reducera koldioxid

av *Lotta Olsson* (M)

till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2020/21:267 Förväntad eleffektbrist

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:268 Det kommunala vetot mot vindkraft

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2020/21:269 Obligatorisk förskola från två års ålder

av *Michael Rubbestad* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:270 Stöd till gränsregionen mot Norge

av *Elin Segerlind* (V)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:271 Weserdomen

av *Betty Malmberg* (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2020/21:272 Tillfälligt bidrag till ESS

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2020/21:273 Frigivningen av Nasrin Sotoudeh

av *Anders Österberg* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:274 Utvecklingen av GSS/K

av *Jörgen Berglund* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2020/21:275 Förbättrade möjligheter för reservofficerare

av *Jörgen Berglund* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2020/21:276 Grön infrastruktur

av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2020/21:277 Friluftslivets organisationer

av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:278 Stöd för demokrati i Belarus

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:279 Hot och trakasserier mot bönder

av *Alexandra Anstrell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:280 Dubbelbeskattning av gränspendlare

av *Hans Wallmark* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:281 Taiwans deltagande vid WHO:s världshälsoförsamling

av *Hans Wallmark* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:282 Syrgas på äldreboenden

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 11.09.

Prot. 2020/21:27
23 oktober

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 14 anf. 38 (delvis)
och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

*Svar på
interpellationer*

Vid protokollet

EMMA PAAKKINEN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot.....	1
§ 3 Avsägelse.....	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval	2
§ 5 Meddelande om EU-politisk partiledardebatt	2
§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	2
§ 7 Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	2
§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 9 Svar på interpellation 2020/21:49 om Bromma flygplats.....	3
Anf. 1 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	3
Anf. 2 LORENA DELGADO VARAS (V)	4
Anf. 3 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	4
Anf. 4 LORENA DELGADO VARAS (V)	5
Anf. 5 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	6
Anf. 6 LORENA DELGADO VARAS (V)	7
Anf. 7 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	7
§ 10 Svar på interpellationerna 2020/21:50 och 51 om regelförenkling för näringslivet	8
Anf. 8 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	8
Anf. 9 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	9
Anf. 10 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	10
Anf. 11 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	11
Anf. 12 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	12
Anf. 13 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	12
Anf. 14 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	13
§ 11 Svar på interpellation 2020/21:36 om skatt på dieseldrivna fordon	14
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	14
Anf. 16 THOMAS MORELL (SD).....	14
Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	15
Anf. 18 THOMAS MORELL (SD).....	16
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	16
Anf. 20 THOMAS MORELL (SD).....	17
Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	17
§ 12 Svar på interpellation 2020/21:42 om unga personers möjlighet att köpa bostad.....	18
Anf. 22 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	18
Anf. 23 ROGER HEDLUND (SD)	18
Anf. 24 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	19
Anf. 25 ROGER HEDLUND (SD)	21
Anf. 26 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	22
Anf. 27 ROGER HEDLUND (SD)	23
Anf. 28 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	24

§ 13 Svar på interpellation 2020/21:44 om Chiles politiska fångar	24
Anf. 29 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	24
Anf. 30 LORENA DELGADO VARAS (V).....	25
Anf. 31 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	25
Anf. 32 LORENA DELGADO VARAS (V).....	26
Anf. 33 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	27
Anf. 34 LORENA DELGADO VARAS (V).....	28
Anf. 35 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	28
§ 14 Svar på interpellation 2020/21:68 om den turkiska regimens expansiva utrikespolitik	29
Anf. 36 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	29
Anf. 37 AMINEH KAKABAVEH (-).....	30
Anf. 38 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	31
Anf. 39 AMINEH KAKABAVEH (-).....	32
Anf. 40 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	33
Anf. 41 AMINEH KAKABAVEH (-).....	33
Anf. 42 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	34
§ 15 Bordläggning.....	34
§ 16 Anmälan om interpellationer.....	35
§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	35
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 11.09.....	37

Prot. 2020/21:27
23 oktober
